

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبات - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آیین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سؤالات

سال پنجم - شماره ۱۲۶۵

منبعه ۴۴۵۴

۴ شنبه ۱ تیرماه ۱۳۲۸

فهرست مندرجات

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۷۰۱

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

صورت مشروح مذاکرات صد و پنجاه و هشتمین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۱۴
۲ - آگهی های رسمی ۱۵

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۵۸

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه سیزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۲۸

فهرست مطالب

۱ - تصویب صورت مجالس

۲ - اعلام نتیجه اخذرای راجع بیک نفر از نظار بانک واخذ رای نسبت بیک نفر دیگر

۳ - تقدیم یک فقره لایحه راجع باستخدام کارمندان خارجی راه آهن از طرف آقای وزیر راه

۴ - طرح ماده واحده پیشنهاد آقایان نمایندگان راجع به تشکیل مجلس سنا با قید دو فوریت

۵ - موقع دستور جلسه آینده - ختم جلسه

مجلس یکساعت و ده دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای امیرحسین اینخان (نایب رئیس) تشکیل گردید.

صورت جلسات قبل را آقایان فولادوند - موسوی - صدر زاده (منشیان) بشرح زیر قرائت نمودند

۱- تصویب صورت مجالس

یکساعت و ربع بظهر روز شنبه ۲۷ فروردین

مجلس بریاست آقای امیرحسین اینخان ظفر بختیار نایب رئیس تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت شد اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است.

غائبین با اجازه - آقایان: ملک مدنی - حسن اکبر - معینزاده - لاهوتی - اقبال - نبوی - نیکپور عباس اسکندری - مکرّم.

غائبین بی اجازه - آقایان: محمدحسین قشقائی اردشیر شادلو - مهندس رضوی - بهار - معتمد دماوندی - اورنگ - دکتر مظفری - موسوی - ابوالحسن رضوی - دکتر مصباح زاده - گلبادی - شریفزاده - احمد فرامرزی - دولتشاهی - خسرو قشقائی.

دیرآمدگان با اجازه - آقایان: کشاورز صدر نراقی - هاشم و کیل - حائری زاده.

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: مهدی ارباب دکتر اعتبار - زنگنه - سلطانی - محمدذوالفقاری احمد اخوان - منصّف - خسرو هدایت - ناصری - شریعت زاده - شهاب خسروانی - دکتر مجتهدی، علی و کیلی - قهرمان - اسدی - هراتی - صاحبدیوانی باناقلیچ - نیک بی.

آقای دکتر بقائی راجع بصورت مجلس تذکری دادند و آقای صادقی راجع بقانون تقاعد و شرائط شصت سال عمر و ۲۵ و ۳۰ سال خدمت تقاضا کردند آقای وزیر دارائی نسبت بستمینگی که قبل از ۶۰ سال فوت میکنند توضیحاتی بدهند.

آقای وزیر دارائی گفتند که مقصود از این قانون برکنار کردن اشخاصی است که بنسبیت طول خدمت و زیادی سن باید بازنشسته شوند و مستحق کمک دولت هستند و کسانی که قبل از سن تقاعد فوت میکنند برطبق مقررات قانون استخدام باورته آنها عمل میشود.

صورت جلسات پیش تصویب گردید و اسامی اعضاء کمیسیونهای بهداشتی، امور خارجه، نظام و راه قرائت شد.

آقای نخست وزیر اظهار داشتند دولت بر اثر استیضاحات کمتر فرصت اقدام بکارهای اساسی یافته است استیضاح آقای دکتر بقائی مربوط بسائلی است که باید در هر يك از آنها رسیدگی بعمل آید و معایبی که اشاره کردند مرتفع شود و دولت سعی دارد معایبی را هم که آقای دکتر بقائی از آنها اطلاع ندارند اصلاح کنند و نیز دولت در نظر دارد بعد از خاتمه استیضاح لایحه مربوط ببودجه را تقدیم مجلس نماید و بوظایف خود عمل کند.

آقای دکتر بقائی گفتند حقیقت همیشه فاتح است و در این مورد دولت میخواهد طبقه فهیمه مملکت را تحت معیقه بگذارد در حالی که کارمندان دولت حاضرند چندماه هم حقوق نگیرند و حقایق گفته شود سپس بایلات و عشاير اشاره نموده یادآور شدند که نسبت بآنها که حافظ استقلال مملکت بوده اند احترام میکنند و قرائت تلگراف کردستان محض آن بود که معلوم شود اطفال بین ۱۴ و ۷ سال نمیتوانند در امر مجلس مؤسسان اظهار عقیده کنند و بعد از آقایان نخست وزیر و وزیر جنگ و وزیر اقتصاد ملی و وزیر

دادگستری پرش نمودند نسبت با اعتراضات ایشان چه اقدامی کرده اند همچنین از آقای وزیر کشور راجع بانتخابات مجلس مؤسسان پرسش و اضافه نمودند که در حادثه شوم بهمن که بکسوری چشم دشمنان ایران خداوند پادشاه محبوب مارا حفظ کرد حزب توده غیرقانونی اعلام شد و باید هم بشود باید جوانانیکه گول خورده اند در تعقیب و محاصره و مجازات از خائنین جدا شوند و بعد با اشاره بیک کناری افسری که مدافعاتش در روزنامه چاپ شده بود گفتند دادستان دادگاه نظامی شرحی در روزنامه نوشته و استیضاح مرا برای کمک بجزب توده قلمداد نموده سپس خطاب با آقای وزیر فرهنگ گفتند جمعی از معلمین که عضو حزب توده نبوده اند از کاربرد کنار شده اند همچنین چند نفر دیگری که در محکمه اداری محکوم و معلق شده اند حکم تملیق آنها لغو شده و بکارهای خود مشغول گشته اند و نیز ضمن اعتراض بمداخله دانش آموزان در امور سیاسی از آقای وزیر فرهنگ استیضاح نمودند که چه اقدامی بعمل آورده اند و در صورتیکه حق مداخله داشته باشند چرا با ایشان حق رأی داده نمیشود و از دولت آقای ساعد استیضاح میکنند که چرا دانشجویان تهدید خود را اجراء نکرده اند .

در این موقع آقای رئیس اظهار داشتند که کارهای مهمی باید انجام شود از جمله تصویب قانون مجلس سنا که از ششون مجلس شورای ملی است و پیشنهادی رسیده است که بعد از ظهرها مجلس تشکیل شود تا استیضاح زودتر خاتمه یابد با موافقت آقایان جلسه ختم و بچهار و نیم بعد از ظهر موکول میشود .

سریع بعد از ظهر مجلس بتنفس خاتمه یافت . ساعت شش و ده دقیقه بعد از ظهر روز شنبه ۲۷ فروردین مجلس بریاست آقای امیر حسین ایلخان ظفر بختیار تشکیل شد .

غائبین جلسه عصر روز شنبه ۲۷ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : ملک مدنی . حسن اکبر . لاهوتی . نبوی . آصف . لایقانی . نیک پور . عباس اسکندری . حاج امین .

غائبین بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . شریف زاده . گلبدادی . مکرم . احمد فرامرزی . دولتشاهی . خسرو قشقائی .

آقای دکتر بقائی در تعقیب بیانات خود اظهار نمودند سپهبد رزم آراء نینداند که هدف اصلی من از استیضاح چیست و همینکه بروابط معنوی من و ملت پی بردند در امر استیضاح تعجیل نمودند و این بمشیت و اراده الهی بود که ندای آزادی و عدالت بلند تر شود .

آقای رئیس اظهار نمودند مردم و مجلس تحت تأثیر هیچکس نمیروند مطالبی بیان نکنید که بضرر مملکت باشد .

آقای فولادوند بر طبق تبصره چهارم ماده ۱۸ اظهار نظر نمودند که در بیانات خودتان اکثریت نمایندگان را نوکر دیکتاتور معرفی کردید و بر طبق این ماده هتک شرف از نمایندگان مستوجب مجازات است .

آقای دکتر بقائی گفتند همچو نسبتی با اکثریت مجلس ندادم فقط چند نفری را اشاره کردم . درین موقع آقای رئیس متن استیضاح آقای دکتر بقائی را قرائت نمودند عبارت از تصمیبات بیرویه دولت مداخلات غیر قانونی مقامات نظامی در امور کشور و سوء جریانات دادگستری و اظهار داشتند استیضاح خود را در همین سه موضوع قرار دهید .

آقای دکتر بقائی گفتند یکی از تصمیبات بیرویه دولت آقای ساعد تصمیم راجع بمجلس مؤسسان است و سر مقاله روزنامه اطلاعات مورخ ۱۵ آبان را تحت عنوان پیشگویی مغرب سیاسی راجع بخبر رادیو لندن مربوط بملاقات وزیر خارجه ایران با وزیر خارجه انگلستان و مذاکره در باب تجدید نظر در قانون اساسی قرائت نمودند همچنین قسمتی از مجله صبا تحت عنوان از گوشه و کنار در اطراف رادیو لندن و نیز از روزنامه تهران مصور در زیر ذره بین حاکی از اینکه رادیو لندن خبر خود را تکذیب نکرد قرائت کرده با اشاره با آقای ساعد گفتند آقای نوری اسفندیاری اجازه داشت درین باب صحبت کند و آیا تحقیقات شده است که چگونه بوده سپس قسمتی از مکتوب آقای خواجه نوری را در این موضوع قرائت و اضافه نمودند کسانی که کلید تغییر قانون اساسی را نگذاشتند میدانستند که ممکن است دول قوی بضرر مملکت اعمال نفوذ کنند .

سپس خبر دیگری را مربوط بروز ششم اسفند و شرفیابی نمایندگان حضور اعلیحضرت همایونی قرائت نمودند که فرموده اند تصمیم بتشکیل مجلس مؤسسان و رفع نواقص قانون اساسی گرفته اند . همچنین خبر دیگری از قول آقای آشتیانی زاده در مجلس قرائت نمودند که اعلیحضرت همایونی مبتکر این مقدمات هستند و باندازه نمی مهم است که بعقیه بنده باید قبلا در مجلس مطرح شود .

ساعت هفت و بیست دقیقه بعد از ظهر تنفس داده شد و هشت و سه ربع بعد از ظهر مجدداً مجلس تشکیل گردید بریاست آقای گنجی نایب رئیس و آقای دکتر بقائی گفتند استیضاح را ممکن است تا آخر دوره هم ادامه دهم تا مجبور شوم در وسط نطق من یکدوازدهم را بگذرانند .

سپس آقای دکتر بقائی گفتند فهرست وار مطالب را عرض و از روزنامه ها استفاده میکنم و ضمن اشاره بلایحه مطبوعات و لزوم لغو امتیاز و آزادی روزنامه ها قسمت مربوط بشرفیابی نمایندگان را در روز پنجشنبه ششم اسفند و بیانات اعلیحضرت همایونی مبنی بر تصمیم مجلس مؤسسان همچنین تشکیل جلسات فراکسیونها برای موافقت با تشکیل مجلس مؤسسان و اصلاح بعضی اصول قانون اساسی و موافقت نمایندگان قرائت نموده گفتند اول باید مجلس تصمیم بگیرد بعد بمرض اعلیحضرت همایونی برسد .

سپس تلگرافانی مربوط بتشکیل مجلس مؤسسان از جرایم قرائت نمودند و ضمن قرائت تلگراف اهالی ساری شرحی از مطالب رؤسای سابق املاک مازنمران بیان داشتند . ساعت نه و نیم بعد از ظهر چون عده برای مذاکره کافی نبود مجلس بتنفس خاتمه یافت و بصبح روز یکشنبه موکول شد .

نیساعت بعد از ظهر روز یکشنبه ۲۸ فروردین مجلس بریاست آقای ساعدت تشکیل گردید .

غائبین روز یکشنبه ۲۸ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : ملک مدنی . حسن اکبر . لاهوتی . نبوی . آصف . لایقانی . نیک پور . عباس اسکندری . حاج امین . غائبین بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . شریف زاده . گلبدادی . مکرم . احمد فرامرزی . دولتشاهی . خسرو قشقائی .

غائبین روز یکشنبه ۲۸ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : ملک مدنی . حسن اکبر . لاهوتی . نبوی . آصف . لایقانی . نیک پور . عباس اسکندری . حاج امین . غائبین بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . ناصر الدین ناصری . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . محمد تقی بهار . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . دکتر امینی . نیک پور . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . دولتشاهی . خسرو قشقائی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . بیات . آشتیانی زاده . مهدی ارباب . دکتر اعتبار تولیت . آقاخان بختیار . منصف . محمد علی مسعودی . صادقی . مسعود ثابتی . اسلامی . شهاب خسروانی . قهرمان . مکرم . دکتر ملکی . هراتی . باتمانقلیچ . کهد . علی و کیلی .

آقای رئیس اظهار نمودند دولت در نظر داشت لایحه بی برای پرداخت یکدوازدهم تقدیم کند و چنین نظر رسید که تقاضا شود در همین جلسه تقدیم کنند و تا دو جلسه دیگر نیز استیضاح خاتمه یابد .

آقای وزیر دارائی با توضیحاتی لایحه دو دوازدهم را بضمیمه چند تبصره بقید یک فوریت تقدیم نمودند و قرائت گردید .

نسبت بفوریت آن آقای حائری زاده مخالف بوده گفتند این لایحه چند تبصره دارد که هنوز مطالعه نشده و تصویب نامه های در باب مالیات و غله و غیره صادر شده که نباید اجرا شود و معتقد بودند که این دو دوازدهم بدون تبصره ها امروز تصویب گردد .

آقای وزیر دارائی گفتند این تبصره ها را چهار ماه پیش دولت ضمن لایحه چهار دوازدهم تقدیم داشته در کمیسیون بودجه هم مطالعه و تصویب شده است و توضیحاتی در اطراف تبصره ها دادند و فوریت لایحه تصویب و ماده واحده مطرح گردید .

آقای اردلان بعنوان مخالف اظهار داشتند تمام سال گذشته یک دوازدهم گذشت ۳ میلیارد و ۱۳۰ میلیون ریال کسر بودجه داریم و دولت باید موجبات موازنه دخل و خرج کشور را فراهم نماید و صورتی از بودجه های ده ساله قبل از شهریور راقرائت نمودند گفتند دولت یک میلیارد و ۳۹۰ میلیون اعتبار بودجه عمرانی کشور را ببودجه برنامه هفت ساله منتقل کند و بقیه کسر بودجه را نیز از هزینه بنکاهای بزرگ کشور بکاهد و صرفه جوئی نمایند و نیز معتقد بودند که قانون

زمان جنگ برای جمع آوری غله باید موقوف شود و آقای وزیر دارائی موافقت کنند طریحی که در کمیسیون قوانین دارائی تصویب شده مطرح و تصویب گردد و از هزینه اضافی برای جمع آوری غله صرفه جوئی شود و در باب گرانی زندگی گفتند دولت نباید بقیمت لیره چیزی بیفزاید تا کار هزینه زندگی باینجا بکشد و در این موضوع آماری از مجله بانک قرائت کردند که هزینه زندگی در سال ۲۷ در قسمت ششماه اول هشت برابر نسبت بسال ۱۳۱۵ ترقی کرده و در ششماه دوم یک برابر نسبت با سال مزید گردیده است در حالی که هزینه زندگی در سال دیگر نسبت بسابق تنزل فاحشی کرده است .

آقای اسلامی اظهار نمودند موافق مشروط هستند و نسبت بدریافت مالیاتها با اشاره بقانون مصوب

سال ۲۴ توافق با مؤدیان مالیاتی اعتراض کردند که مالیاتهای گرانگردد نتیجه توافق برخلاف تبصره یک قانون مذکور بمبلغ ناچیزی تقلیل یافته و بضرر دولت تصفیه شده و معتقد بودند در تعقیب پیشنهاد آقایان این قبیل پروندهها بجزریان افتد و رسیدگی شود در باب دادگاه املاک و اگداری نیز مترش بودند که نسبت بخورده مالکین رسیدگی و احقاق حق نمیشود راه نیه کاره هراز را نیز یاد آور شدند که با مختصر توجهی تکمیل و دایر خواهد شد و الا هزینه هنگفتی که بصرف این راه رسیده ازین خواهد رفت همچنین تذکر دادند که در پیش داری هم رعایت احتیاج هر محل نمیشود و باز ندران دارائی فرستاده اند که مورد احتیاج نیست .

۲۵ دقیقه بعد از ظهر مجلس خاتمه یافت و بچهار و نیم بعد از ظهر موکول گردید . ساعت شش و چهار دقیقه بعد از ظهر روز یکشنبه ۲۸ فروردین مجلس بریاست آقای امیر حسین ایلخان ظفر بختیار تشکیل گردید .

غائبین عصر روز یکشنبه ۲۸ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : ملک مدنی . حسن اکبر لاهوتی - یالیزی - اقبال - عبدالرحمن فرامرزی نبوی - لایقانی - عباس اسکندری - گرگانی . غائبین بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی - اردشیر شادلو - عزیز زنگنه - متمدن دماوندی - اورنگ - دکتر معظمی - موسوی - ابوالحسن رضوی - ناصری - بهار - دکتر مصباح زاده - تقی زاده - نیک پور - گلبدادی - شریف زاده - صاحبجادی نبوی - احمد فرامرزی - دولتشاهی . کهد - خسرو قشقائی .

نسبت بکفایت مذاکرات لایحه دو دوازدهم آقای امیر تیمور مخالف بودند .

آقای دکتر عبده توضیح دادند که پیشنهاد کفایت مذاکرات از اینجهت تقدیم شده که مذاکرات کافی در اطراف گزارش کمیسیون بودجه خواهیم کرد و چون آئین نامه مجلس سنا که از ششون مجلس شورای ملی است باید تنظیم و تصویب شود خواستم لایحه دو دوازدهم زودتر تصویب گردد .

آقای امیر تیمور مخالف بودند و اظهار نمودند این لایحه در تمام ششون مملکت اهمیت و تأثیر دارد و تبصره هایی که ضمن ماده واحده پیشنهاد شده باید مورد مطالعه و دقت مجلس واقع شود تنها موافقت کمیسیون بودجه برای مجلس کافی نیست معتقد بودند ماده واحده تصویب و تبصره ها در مجلس مطرح شود رأی بکفایت مذاکرات اخذ و تصویب شد .

آقایان صدر زاده ، ملکپور و حاذقی پیشنهاد کردند لوله و اسباب و لوازم لوله کشی آب شهر ما از هر گونه عوارض و حقوق گمرکی معاف گردد با توضیحاتی که آقای صدر زاده دادند آقای وزیر دارائی قبول نمودند .

آقای دهقان پیشنهاد نمودند اعتباراتی که برای راه سازی و ساختمان در بودجه ۲۸ منظور شده در اختیار وزارت راه گذاشته شود که طبق مقررات با موافقت وزارت دارائی بمصارف منظور شده برسد آقای وزیر دارائی با استثناء قسمت ساختمان راه آهن قبول نمودند .

آقایان مسعود ثابتی ، اردلان ، برزین و چند نفر

دیگر پیشنهاد نمودند دولت مقررات مربوط بجمع آوری غله را بطوریکه در لایحه مالیات بردرآمد بوجوب تبصره ۸ ماده ۹ از تصویب کمیسیون قوانین دارائی گذشته اجرا نماید و آقای مسعود ثابتی توضیحات مشروحه در اطراف آن دادند آقای وزیر دارائی با توضیحاتی موافقت کردند بشرط آنکه قیمت نان شهرستانها متناسب باقیمتی باشد که برای خرید مازاد غله آنها پرداخت میگردد .

آقایان صدر زاده و قوامی و ملکپور پیشنهاد نمودند باقیمانده اعتبارات ساختمانی سال ۲۶ تا آخر خرداد سال ۲۸ قابل پرداخت است و آقایان نراقی اضافه نمودند اعتبار ساختمانی و تعمیراتی مخصوصاً از جهت ابنیه تاریخی و آقای وزیر دارائی قبول نمودند .

آقایان صدر زاده ، ملکپور ، فولادوند و دکتر اعتبار پیشنهاد نمودند لایحه بشودگی مالیات ضمیمه دو دوازدهم تصویب و اجرا شود .

آقای وزیر دارائی موافقت نمودند .

آقای امیر تیمور پیشنهاد نمودند حقوق مستخدمین خارجی که از طرف کمیسیونهای مربوطه مجلس تصویب شده ارزی و ریالی پرداخت شود و توضیحاتی نیز دادند و آقای اردلان موافقت نموده گفتند استخدام خارجیا با خود مجلس است بعلاوه باید از تحصیل کرده ها و متخصصین ایرانی استفاده کرد .

آقای وزیر دارائی دوقال بیانات آقای اردلان توضیحاتی داده و پیشنهاد مذکور را قبول نمودند .

آقای فولادوند پیشنهاد نمودند گزارش کمیسیونهای قوانین بست و تلگرافات راجع بوصول مبلغ از مراسلات و امانات و تلگرافات جهت امور خیریه تصویب و اجرا بشود .

آقای وزیر دارائی موافقت نمودند .

آقای دکتر شرفی پیشنهادی برای اصلاح قانون بازنشستگی که دارندگان سی سال خدمت متوالی و پنجاه سال عمر بتوانند بازنشته شوند .

آقای وزیر دارائی گفتند در اساس آن مخالف نیستند موافقت شود این لایحه را مطالعه کنند و بقید دوفوریت بمجلس بیاورند .

آقای صدر کشاورز پیشنهادی برای معافیت از مازاد غله نمودند آقای وزیر دارائی توضیح دادند خورده مالکینی که مالیات آنها از ۲۴۰۰ ریال تجاوز نکند معاف هستند و از این طبقه مازاد مطالبه نخواهد شد .

آقای اسلامی پیشنهاد کردند برونه های مالیاتی از پانصد هزار ریال بیلاکه از سال ۱۳۲۳ بتوافق تصفیه شده در محاکمات دارائی تجدید نظر و مالیات حقیقی دریافت شود .

آقای وزیر دارائی با توضیحاتی گفتند از اول امسال دستور داده شده است که بدون اطلاع شخص ایشان توافقی بعمل نیاید در مورد این پروندهها نیز حکم کلی نمیتوان کرد مگر مسعود و مشخص باشد .

آقای مشایخی مخالف بودند و گفتند حقوق اشخاص را مجلس باید محترم بدارد و امور تصفیه شده را نمیتوان کان لم یکن فرض کرد و تصویب و اجرای این پیشنهاد خلاف اصول است پیشنهاد مجدداً قرائت و با اصلاحی که آقای وزیر دارائی نمودند تصویب گردید .

آقای دکتر اعتبار پیشنهاد کردند بپاده واحده اخذ رأی شود و تبصره ها و پیشنهادهای دیگر برای

مطالعه در دستور باقی بماند و توضیح دادند که دولت برای مجلس مؤسسان نیز مورد استیضاح قرار گرفته و هر چه زودتر باید تکلیفش معین شود .

آقای وزیر دارائی گفتند ماده واحده با تبصره ها تصویب شود موافقت آقای دکتر اعتبار نیز پیشنهاد خود را اصلاح نمودند .

آقای مکی مخالف بودند و اظهار نمودند این پیشنهاد برخلاف قانون است پیشنهادهای مفیدی مورد موافقت شده پیشنهادهای دیگری هم هست که ممکن است مفید و قابل قبول باشد پیشنهاد آقای دکتر اعتبار اخذ رأی و تصویب شد .

آقای امیر تیمور پیشنهاد کردند لواهی که در تبصره ها اشاره شده قرائت و اخذ رأی شود .

ماده واحده قرائت و اخذ رأی شد تصویب گردید درین موقع مجلس از اکثریت افتاد و آقای فولادوند بعنوان اخطار نظامنامه گفتند در روز است با استیضاحات و کلاهی اقلیت گوش داده ایم اکنون دو نفر از اینها در مجلس حاضر نمیشوند تا اکثریت حاصل شود .

ساعت نه و ده دقیقه بعد از ظهر مجلس تنفس خاتمه یافت و بصبح روز دوشنبه موکول گردید .

یک ساعت و ۳۵ دقیقه بظهر روز دوشنبه ۲۹ فروردین مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید .

غائبین روز دوشنبه ۲۹ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : ملک مدنی . حسن اکبر . محمد گرگانی . عباس اسکندری . غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی . اردشیر شادلو . دکتر اعتبار . لاهوتی . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . رضوی . بهار . صادقی . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . نیک پور . دکتر امینی . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . خسرو قشقائی .

دیر آمده با اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . نیک پور . دکتر امینی . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . خسرو قشقائی .

دیر آمده با اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . نیک پور . دکتر امینی . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . خسرو قشقائی .

دیر آمده با اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . نیک پور . دکتر امینی . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . خسرو قشقائی .

دیر آمده با اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . نیک پور . دکتر امینی . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . خسرو قشقائی .

دیر آمده با اجازه - آقایان : محمد حسین قشقائی . مهندس رضوی . اردشیر شادلو . متمدن دماوندی . اورنگ . دکتر معظمی . موسوی . ابوالحسن رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . تقی زاده . نیک پور . دکتر امینی . گلبدادی . شریف زاده . احمد فرامرزی . خسرو قشقائی .

دولت مصمم بود تا استیضاح تمام نشود لایحه بودجه را نهدم چگونه روز بعد تقدیم داشت . آقای رئیس اظهار نمودند بر حسب تمایل اکثریت نمایندگان بوده است آقای نخست وزیر نیز گفتند انتقار دولت است که تصمیمات مجلس را محترم شمارد .

آقای دکتر بقائی گفتند دولت بوسیله رادیسو سعی میکند مرا بدست چپ و بیگانگان بیند . آقای رئیس اظهار داشتند هیچکس بشما چنین نسبتی نمیدهد آقای دکتر بقائی گفتند دولت حق ندارد مطالب را در ردای تو تعریف کند سپس با توضیحاتی راجع به قسمت های مختلف سرهنگ مهتدی ماده هشتم اصلاحی محاکمات ارتش را قرائت نمودند که دادستان دادگاه های بدوی با افسر ارتش است و کلمه افسر باستاند مواد ۹۱ و ۲ و ۳ و مواد دیگر این قوانین هر دین را از افسر امتیاز داده است پس انتصاب هر دین سرهنگ مهتدی بدادستانی خلاف قانون است و در بنیاد استیضاح میکنند و اضافه نمودند که بدین صورت گناهکارانی که باید مجازات برسند در محکمه غیر قانونی محاکمه میشوند و این نقض غرض است همچنین ضمن بیان توضیحاتی نسبت به اعتراض و کلا در دادگاه های نظامی گفتند با وجود اختلاف مسلک مبارزه ایشان برای آنست که قانون دستخوش اغراض این و آن نشود .

سیس حکمی رامینی بر استخدام سرهنگ مهتدی از نظر رعایت پیشینه و خدمات رسمی پارتیه هر دین سرهنگ دومی از اول تیر ۲۵ بضمیمه گزارش پاسخ حکم مذکور قرائت نمودند که هر دین سرهنگ ستوان یکم بوده است و از خدمت معاف شده قانون اجازه نمیدهد تا ۳ رتبه بالاتر در ارتش استخدام شود مهتدی سرهنگ دومی استخدام شد و در فروردین امسال هم بدرجه سرهنگی نایل گردید سپس با اشاره بانجنهای خیریه بنیادس اداره سازمان شیروخورشید سرحد در وزارت فرهنگ اعتراض نموده گفتند این اداره برای پرورش گداست و اطفال را در آنجا بگدائی عادت میدهند در این موقع صحبت از تشکیل جلسه عصر بود و آقای دکتر بقائی با اظهار خستگی و اعتراض بانیکه مجلس بیوسته تشکیل میشود و مجال تنفس ندارند گفتند حاضرند در سرانجام این وظیفه و دفاع از آزادی و مشروطیت جان بدهند .

آقای رئیس اظهار داشتند فراموش کرده اید که این جلسه ششم است صحبت میکنید تمام عمر این مجلس بحرف گذشت و یکساعت برای این بدبخت مردم کار نشده است و اگر جای حرف عمل شده بود کار مملکت اینطور نمیشد و چون آقای دکتر بقائی خسته هستند عصر جلسه نیست و فردا صبح موکول میشود یک ربع بعد از ظهر جلسه بتنفس خاتمه یافت یک ساعت و نیم ظهر روز سه شنبه ۳۰ فروردین مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید . غائبین روز سه شنبه ۳۰ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : گنابادی . حسن اکبر . لاهوتی . اورنگ . گرگانی . تقی زاده . غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی اردشیر شادلو . معتمد دماوندی . دکتر معظمی . موسوی . رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . گلپادی . شریف زاده . احمد فرامزی .

خسرو قشقای . دیره آمده با اجازه - آقایان : تولیت . سلطانی . آقاخان . محمد علی مسعودی . ناصری . صادقی . نابتی . شهاب خسروانی . دکتر امینی . اسدی . مکر . نواب . صاحب دبوئی . بانامقلیج . آقای دکتر بقائی در تعقیب بیانات سابق خود شرحی در باب تکوین حکومت دیکتاتوری و عاقبت کار ایشان و توصیف وضع حکومت دیکتاتورهای وطن پرست و نتیجه حکومت هیتلر و دیکتاتورهای دیگر و اشاره بشناسانی اصلاحیه حقوق بشر در شورای عالی فرهنگ گفتند برای تشکیل مجلس مؤسسان از حکومت نظامی استفاده میشود و ضمن اشاره بمناسبات بین خود و محمد مسعود گفتند کافعی که بغض سر لشکر رزم آراء . بسروان روزبه نوشته شده بود در شماره اخیر خود میخواست منتشر کند که مقتول گردید و جرایدی که در آن هنگام مقالاتی نوشتند در سال مرگش یک کلمه هم ننوشتند و مامورین شهربانی و حکومت نظامی دستور داده اند که نویسد سپس با عطف بموضوع انتخابات سیرجان و دستور انتخاب آقای دکتر طاهری از آن حوزه و مبارزه با مقامات نظامی گفتند اکنون نماینده محل که در مجلس حضور دارد مراتب تصدیق میکند . سپس شرحی راجع به تحویل صندوق بانک محمد مسعود و اسنادی که مربوط بیکی از افسران ارتش بوده و میخواستند چهل هزار تومان از نامبرده خریداری کنند از روزنامه آتش قرائت نموده گفتند منم بهمین جهت در مجلس متعصب شدم تا اسرار را بگویم سپس خبر دیگری را قرائت کردند که روز ۱۶ فروردین ۲۷ محمد قلی رحمانی سر بازنگهبان سر باز نگهبانی را مقتول نموده و بفاصله کمتر از ۴۸ ساعت سر باز قاتل تیر باران گردید و اعتراض نمودند طبق کدام قانون هنگام صلح این محاکمه و مجازات باین سرعت صورت گرفته است سپس با اشاره بمعاقبت امانپور و سرتیپ البرز و دیگران گفتند عدم تعقیب پرونده محمد مسعود را از آقای ساعد استیضاح میکنند درینجا آقای دکتر بقائی شرحی از سوابق عملیات قبل از شهریور سر لشکر رزم آراء و ارتباط او با هر دین ستوان یکم مهتدی و نیز مساعدتهای سر لشکر عبدالله هدایت در اصلاح وضعیت مشارالیه و کنفرانسهای ایشان در حضور امراء و افسران ارشد بیان داشته گفتند در شهریور ۲۰ رئیس رکن یکم ستاد ارتش و عضو شورای عالی نظام بوده و یکی از مسئولین حقیقی پیش آمد شوم سوم شهریور بیست از نظر نظامی همین شخصی است که پس از شهریور با متنفذین دوره بیست ساله همزمان گردید و ضمن سخنرانیهای خود در آذر و دیماه ۱۳۲۰ در دانشگاه جنگ و باشگاه افسران لشکر یکم مطالبی بیان داشته است که بعرض اعلیحضرت هایبونی نرسیده و چند جمله از آن را قرائت میکنند درینجا از وقایع شهریور و وضع مملکت از جهات اجتماعی و اقتصادی و نظامی و انتظامات ارتش و عدم جملاتی از انتقادات سخنرانان نقل و قرائت کردند . نیساعت بعد از ظهر جلسه بتنفس خاتمه یافت و بهار بعد از ظهر موکول گردید

ساعت شش و بیست دقیقه بعد از ظهر روز سه شنبه ۳۰ فروردین مجلس بریاست آقای امیر حسین ایلیخان ظفر بختیار نایب رئیس تشکیل شد . غائبین جلسه عصر روز سه شنبه ۳۰ فروردین ۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : گنابادی . حسن اکبر اورنگ . تقی زاده . عباس اسکندری . لاهوتی . غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی اردشیر شادلو . معتمد دماوندی . آقا خان بختیار دکتر معظمی . موسوی . رضوی . بهار . دکتر مصباح زاده . گلپادی . شریف زاده . احمد فرامزی . خسرو قشقای . آقای اردلان اظهار نظر نمودند که آقای دکتر بقائی نسبت بانحاد جماهیر شوروی مطالبی بیان کردند که محتاج توضیح است یکمطلب واهی و خیالی خواندند که در مغز هیچ ایرانی رسوخ نمیکند ملت ایران طالب دوستی شرافتمندانه با اتحاد جماهیر شوروی است و هیچگاه قصد حمله بهیچ یک از همسایگان خود نداشته است . آقای مکی اخطار نظامنامه می داشتند ماده ۱۱۰ نظامنامه قرائت شد و اظهار نمودند برای تعیین جلسه باید بمجلس رجوع کرد و من مخالف تشکیل جلسه بعد از ظهر بودم چون نباید ناطق مجبور بصحبت شود آقای نایب رئیس اظهار داشتند اخطار آقای مکی مورد ندارد و حق تنفس با رئیس مجلس است و مجلس خواست که جلسه بعصر موکول شود . آقای دکتر بقائی گفتند بیانات آقای اردلان را تأیید میکنند و آنچه خوانده شده عقیده ایشان نبوده و خلاصه سخن رانی تیمسار سیهب رزم آرا دردانشگاه جنگ و باشگاه افسران لشکر یکم بد و خلاصه آن توسط سر لشکر ریاضی برض ملوکانه نرسیده است و اعتراض نمودند که اخیراً روزنامه ندای آزادی و انسان آزاد توقیف شده است سپس بقیه جملات اختصار شده سخنرانی هارا قرائت نمودند که شورای عالی جنگ گفته است ارتش نداریم که جنگ کنیم و گزارش مذکور را اعلیحضرت پاره نموده است انگلیسها و روسها هم با هم سازش کردند و تقاضای ترانزیت شمالی و جنوبی و اخراج آلمانیها را نمودند فرمانده نیروی دریائی جنوب گزارشات مفیدی داد و عملاً وطن پرستی خود را ثابت کرد نه فرماندهانی که سرازیرند و کاشان و کرمان در آوردند شرحی نیز از دستورچهل و هشت ارتش نقل کرده و اداراتی که تحت نظر ستاد ارتش است اسم بردند و با از کان ستاد فرانسه مقایسه نموده گفتند در هیچ جای دنیا ستاد ارتش در امور مالی مداخله نمیکند همچنین هر رئیس ستادی مسئول وزیری است که مسئول مجلس میباشد از فصل دهم این دستور نیز شرحی راجع بووائف رکن دوم ستاد ارتش نقل نمودند مربوط باطلاعات از ارتشهای خارجی و گزارش بقامات عالی همچنین در قسمت جمع آوری اسلحه که از وظائف رکن دوم ستاد است اشاره بمخارج لشکر کشی هائی نمودند که برای دستگیری علیمراد در کرمان شده و در سال گذشته رئیس امنیه محل و رئیس قشون کرمان بدون لشکر کشی مشارالیه را دستگیر و زندانی کردند سپس بووظایف رکن دوم در امور جرایم و اعتبارات مالی این رکن اشاره کرده گفتند بمنوان نماینده مجلس که ناظر خرج مملکت است بودجه رکن دوم

و هزینه های سری آن را نتوانسته اند بدست آورند و خلاصه کردند که این دستگاهها با هزینه های سری در اختیار رکن دوم ستاد ارتش است و اضافه نمودند اداره دیگری که در دستور ۴۸ نیست اداره مجلس مؤسسان است و دوماده برای آن نوشته اند که رئیس ستاد ارتش مشمول امور فنی ارتش شناخته شده معاون یکم و وزیر جنگ محسوب و در مقابل پارلمان مشمول امور فنی ارتش شناخته میشود و این مواد بخط تیمسار سر لشکر رزم آراء نوشته شده است و اعتراض نمودند که ستاد ارتش چه حق دارد برای مجلس مؤسسان مواد قانونی تهیه کند در این موقع ضمن مذاکره در موضوع مجلس مؤسسان بین ناطق و آقای دولتشاهی مشاجره بعمل آمد و آقای مکی پیشنهاد ده دقیقه تنفس نمودند و توضیح دادند که با وضع مزاجی آقای دکتر بقائی این مذاکرات و ادامه استیضاح تکلیف شاق است . آقای خسرو هدایت مخالف بوده گفتند چون یکساعت است مجلس تشکیل شده نمیتوان قبول کرد که مجلس خسته شده و محتاج بتنفس است . آقای دکتر بقائی گفتند پس از این مبارزه امیدوارم ملت ایران روشی را که بعد از هجوم مغول پیش گرفته بود ترک کند و دیگر بانیکه در عفو لدنی است که در انتقام نیست معتقد نباشد و اشاره نمودند که از تبهکاران گذشته فقط یک نفر محکوم شد آنهم مختاری رئیس شهربانی بود که چون دزد نبوده تعقیب شده است برای سعادت یک ملت خطرناکترین چیزها عفو است پیشنهاد تنفس اخذ رأی بعمل آمد و تصویب نشد آقای نایب رئیس سورد استیضاح آقای دکتر بقائی را قرائت نموده گفتند بنا بقولی که خودشان داده اند از شش ساعت وقت صحبت ایشان یکساعت و نیم دیگر باقی است و چون خیلی خسته هستند و نباید با این حال مجبور بصحبت باشد و لازم است مجلس بکارهای مهم خود از جمله تصویب آئین نامه مجلس سنا بپردازد با موافقت مجلس جلسه فردا صبح موکول میشود . آقای دکتر شفق گفتند از آقای دولتشاهی شکایت دارم که رعایت نزاکت نکرده اند آقای نایب رئیس نیز بیان آقای دکتر شفق را تأیید نمودند و شخصت و پنج دقیقه بعد از ظهر جلسه بتنفس خاتمه یافت و بصبح روز چهارشنبه سه ساعت و نیم بظهر موکول گردید . یکساعت و سه ربع بظهر روز چهارشنبه ۳۱ فروردین مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید . غائبین روز چهارشنبه ۳۱ فروردین ۳۲۸ غائبین با اجازه - آقایان : حسن اکبر . لاهوتی . اورنگ . تقی زاده . عباس اسکندری . غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی اردشیر شادلو . معتمد دماوندی . دکتر معظمی . موسوی . بهار . دکتر امینی . گلپادی . شریف زاده . خسرو قشقای . دیره آمده کان بی اجازه - آقایان : محمد حسین قشقای . بیات . آشتیانی زاده . مهدی ازرباب عزیز زنگنه . تولیت . رستم کیو . آقاخان . منصف . فرامزی . ناصری . مسعود تابتی . شهاب

خسروانی . نیک پور . قهرمان . خوئیلر . اسدی . دکتر ملکی . هراتی . کوهید . آقای دکتر بقائی گفتند آقایان میدانند که ملت ایران ملت باوقی است و در مبارزه های که شروع کرده ام مرا تأیید میکنند و دفتر از نمایندگان نیز بن راهنمائی و همراهی کرده اند یکی آقای حائری زاده و یکی آقای مکی و سپس تصویب نامه ۱۹۴۸۵ را که در جلسه هفتم اسفند ۱۳۲۷ بیست و هشت وزراء صادر شده قرائت نمودند که از شصدهزار ریال بدمی آقای ابوالفتح والاتبای بیانات تعاونی سه مبلغ صد و پنجاه هزار ریال در سال جاری و بقیه در سال ۲۸ از اعتبارات دولت پرداخت شود و پیشنهاد آنرا آقای وزیر دارائی که مرا متهم بسفاسه میکنند اما کرده اند و بعد مواد نوشته شده برای مجلس مؤسسان را دو باره قرائت نموده گفتند مقتضیات جهان دیگر اجازه میدانش نابلشون و هیتلر را نمیدهد طبق این مواد شورای عالی جنگ رئیس ستاد را انتخاب میکند و رئیس ستاد شورای عالی جنگ را و این همان یک نفر است که اراده و اداره میکند و نیز ضمن اشاره بعزیمت چند نفر افسر و یکدسته سرباز بانگلستان تصویب نامه ۱۴۷۸۸ مورخ ۲۵ ر ۳۰ ر قرائت نمودند که از اعتبارات کناری برای هیئت اعزامی بانگلستان آنچه بسر لشکر رزم آراء تعلق میگرفته است بمشارالیه پرداخت کرد و توضیحاتی نیز در اطراف لزوم صدور این تصویب نامه دادند و تصویب نامه دیگر نیز مربوط بمخارج محرمانه و تبلیغات مربوط بکردستان قرائت کردند یکی سیصد هزار و یکی دویست هزار ریال که در اختیار آقای سر لشکر رزم آراء گذاشته شده است و اضافه نمودند که راجع بمورد بارز اینها در طول چند کیلو متر از آن خط بروسه اعلام جرم و تقاضا میکنند کمیسیون برای رسیدگی بان موضوع تشکیل شود همچنین از آقای وزیر فرهنگ پرسش نمودند بجه علت داوطلبان امتحانات نهائی را بپرداخت یا نقد ریال مقید کرده اند و سدی جلو تحصیل جوانان ککم سرمایه ایجاد نموده اند سپس بسخن رانی رئیس ستاد ارتش در هدایت افکار اشاره نموده اظهار داشتند در بیان سخنرانی کسی فریاد نموده است زنده باد شخص دوم مملکت و حجتار نیز دست زده اند و همین شخص برای مجلس مؤسسان لیست تهیه میکنند و توضیحات با قرائت قسمنامه می در اینباره دادند و سپس بتوهینات نا روای رادیو مسکه اشاره نموده گفتند ولی نسبت بر رئیس ستاد از طریق ادب خارج نشده اند و کتابی ارائه دادند که محض تبلیغ از سیهب رزم آراء منتشر شده و بعد ناطق بتوضیحاتی در اطراف انتخابات دوره یازدهم تهران و تعصب صد نفر از رجال سیاسی بنزبار پرداخته گفتند در انتخابات دوره یازدهم تهران هشتاد هزار رأی بود ولی در انتخابات مجلس مؤسسان ۱۶۸ هزار رأی بوده است بعضی محضین دربار و معتزین بان انتخابات در این موقع با هشتاد نود هزار رأی انتخاب شده اند همچنین بمذاکرات در اطراف اعتبار نامه آقای تقی زاده و پاسخ ایشان اشاره نموده گفتند اگر در نظر امثال تقی زاده در همان موقع پانشاری میکردند اعلیحضرت فقید نیز قبول مینمودند و این از نداشتن برتسب است درین موقع آقای رئیس با شرحی از سوابق مرحوم میرزا شهاب کرمانی و شهامت و شخصیت طلبی ایشان در دوره چهارم مجلس بقولی که آقای دکتر بقائی راجع

بشش ساعت مذاکرات خود داده بودند اشاره نموده گفتند ده دقیقه تنفس داده میشود تا استیضاح کننده تصمیم خود را اعلام کند ده دقیقه بظهر تنفس داده شد و ۳۵ دقیقه بعد از ظهر مجدداً بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید . آقای رئیس بیان داشتند هفت هشت جلسه است که استیضاح مطرح است و حالا دولت میخواهد جواب بدهد آقای دکتر بقائی گفتند دولت در وسط استیضاح چگونه میخواهد جواب بدهد بعلاوه استیضاح آقای حائری زاده هم باقی است . آقای رحیمیان تقاضا نمودند آقای دکتر بقائی بیانات خود خانه بدهد که محتاج باشد رأی نشود . آقا دکتر بقائی گفتند چون من همه چیز خود را در اختیار ملت ایران گذاشتم جوانوردی خود را هم در اختیار ملت میگنارم و بقیه استیضاح را مطرح میکنم . آقای رئیس اظهار داشتند که بیست ماه است کار مجلس با استیضاح یا برنامه دولت بوده چکار برای مردم شده است پیشنهادی قرائت شد که چون کارهای مهمی در پیش داریم و هشت جلسه است که اوقات مجلس و دولت بشش بیانات آقای دکتر بقائی گذشته تقاضا میشود مقام ریاست شش ساعت صحبتی که آقای دکتر بقائی قبول کرده بودند و پایان پذیرفته خاتمه یافته تلقی نموده اجازه دهند دولت بمبادرت بجواب نماید بمناض آقایان صادقی . منصف . مسعودی . کشاورز صدر . قهرمان . عباسی . وثوق . افشار . صفوی . خسرو هدایت . یابوزی . اسلامی . هراتی . امامی اهری . صاحب جمع . زنگنه . جواد گنجی و چند نفر دیگر . آقای مکی مخالف بودند و نوبت خود را به آقای دکتر بقائی واگذار کردند و آقای دکتر بقائی اظهار نمودند نوشته شده است که قبول داده بودم ۶ ساعت صحبت کنم در همین مجلس قسم یاد کرده اند که حقوق مجلس و مجلسیان را حفظ کنند و من شرفیترین دارائی خود را در طبق اخلاص بملت ایران تقدیم میکنم محض آنکه قسمی که خورده ام محترم شمارم و نگذارم مهما امکان حقوق مجلسیان پایمال شود اگر خلاف کارهای دولت زیاد است گناه من نیست که استیضاح طول کشیده . آقای فولادوند اظهار تأسف نمودند که آقای دکتر بقائی بسیار متاثر شده اند و از آقایان وزراء خواهش کردند که مطالب اصلاح طلبانه ایشان را در نظر گیرند نیز اشاره نمودند که پادشاه موکرات ما حاضر بامر دیکتاتوری نمیشوند شرحی نیز راجع بسیهب رزم آراء و توهیناتی که شده است بیان داشته گفتند این اظهارات برخلاف نظر اکثریت مجلس است . درین موقع ماده ۴۴ راجع باستیضاح قرائت گردید و آقای دکتر شفق پیشنهاد نمودند مجلس بعد از ظهر منعقد و یکساعت دیگر وقت باستیضاح کننده داده شود و ضمن توضیحات گفتند دولت هم اگر بخواهد جواب بدهد وقت کافی نیست و آقای دکتر هم تقاضا نمودند که مطالب خود را مختصر کنند . آقای رئیس اظهار داشتند برای آنکه سابقه نشود به پیشنهاد ختم مذاکرات رأی نمیکیرند آقای دکتر بقائی هم میتوانند برای بقیه مطالب خود استیضاح دیگری بدهند و بعد مذاکره کنند یکساعت و ربع

بعد از ظهر مجلس به تنفس خانم یافت و بچهار بعد از ظهر موکول شد .

ساعت شش و چهار دقیقه بعد از ظهر روز چهارشنبه ۳۱ فروردین مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید .

غائبین جلسه عصر روز چهارشنبه ۳۱ فروردین ۱۳۲۸

غائبین با اجازه - آقایان : حسن اکبر ، لاهوتی اورنگ ، تقی زاده ، عباس اسکندری .

غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی اردشیر شادلو ، معتمد دماوندی ، دکتر معظمی موسوی ، بهار ، دکتر امینی ، گلبادی ، شریف زاده خسرو قشقایی .

آقای رئیس خطاب با آقای دکتر بقائی گفتند هشت جلسه تمام است اوقات مجلس برای استیضاح گرفته شده است و یکساعت دیگر نیز برای اکثریت مجلس اجازه داده شده که آزادی صحبت داشته و استیضاح خود را تمام کنند .

آقای دکتر بقائی گفتند از این یکساعت فعلا استفاده میکنم ولی مطالب بسیاری در سیاست خارجی و موضوع نفت و سوء جریان دادگستری و مجلس مؤسسان دارم که در یکی دوساعت قابل طرح نیست و قبل از شروع به مطالب از دولت تشکر نمودم که کسب عریضه ایشان میسر نبوده ولی اعلام جرمی علیه ایشان چاپ و منتشر شده که فرصت قرائت آن نیست سپس در باب مشیت الهی و فراهم شدن وسایل دفاع از آزادی و عدالت اجتماعی و اهمیت این استیضاح در تاریخ مشروطیت ایران شرحی بیان داشته گفتند امروز دین خود را بملت ایران ادا میکنم و بطور فهرست نکات حساس استیضاح خود را خلاصه کردند که مبنای استیضاح من سوء استفاده عظیم دولت خاصه قوای انتظامی و نظامی از جریان سانحه سوء قصد خائنانه نسبت باعلیحضرت همایونی بوده و اعتراضات من علیه رژیم حکومت نظامی است که در دادگاههای فرمایشی بامال و جان متهمین بازی میکنند اعتراضات من علیه دیکتاتوری ستاد ارتش است که اساسی ترین حق حاکمیت ملی را از ملت ایران سلب نموده و عناصر ناشایسته را برای اجرای مقاصد خود تجمیل میکنند و خطاب با آقای ساعد گفتند استیضاح و اعتراضات من مربوط به هر گونه تغییر و تبدیل قانون اساسی است زیرا قسم یاد کرده ام و شما هم یاد کرده اید که مهما ممکن در حفظ آن بکوشیم و میدانم که از مجلس فرمایشی مؤسسان مصوباتی برضد آزادی و سعادت ملت ایران بیرون خواهند آمد اعتراضات من بلوا بی مطالبه دولت و کارهای زیر پرده وزارت دارائی و بانک ملی است که مصالح اقتصادی ملت ایران را بباد میهند همچنین نسبت بقرار داد نفت جنوب است که دوباره بزبان ملت و دولت ایران خاتمه یابد و بالاخره جان استیضاح من خیانت تیمسار رزم آراء به مقام شامخ سلطنت مشروطه و شخص اعلیحضرت محمد رضا شاه پوی شاهنشاه محبوب و پدر تاجدار ملت ایران میباشد سپس بتعریف معرفت نظامی و هوش و اراده و قدرت تیمسار رزم آراء در معارف خارجی مقیم ایران پرداخته گفتند همان معارف خارجی میگردند که دامنه جاه طلبی او نامتنامی است و یکرسل سیاسی مهمی در ایران بازی خواهد کرد و استاد و مدارکی که در اینجا ارائه دادم

جای هیچ گونه تردیدی باقی نمی گذارد دیر باز در کشورهایی که سران نظامی بفعالیتهای سیاسی مبدعاندند رژیم دیکتاتوری نظامی برقرار میشود و هستی ملت بسوختن میروند چنانکه در کشور آلمان بهمین وضع در آتش جنگ سوخت در کشور شوروی نیز یکنوع دیکتاتوری نظامی وجود دارد که سرانجام بسیار وحشت انگیز است سپس بمراتب عطف و علاقه اعلیحضرت همایونی نسبت بر فاه و آسایش ملت اشاره نموده گفتند ولی سیه رزم آراء در طریق مقصود خویش از هیچگونه عملی دریغ ندارد و آقای وزیر جنگ با اطلاع و آشنائی کامل بوضع و احوال ایشان چگونگی نه راضی میشود چندین شخص رئیس ستاد ارتش باشد و من قرآن کریم را در مقابل ملت ایران در دست گرفته با ادای شهادت میگویم که هر گونه آسیب و گزند من بدو ستان و بستگان من برسد ملت ایران میتواند علیه ایشانند ادعای نام صادر نماید و بعد بکلام مجید و حسین بن علی قسم یاد کردند که در این مبارزه هیچ یک از مراکز بیگانه و سیاستهای آنها متکی نبوده اند و صرفا در راه ترقی و سعادت ملت ایران جان خود را بر کف نهاده اند و پس از قرائت اشعار سعدی بمطلع شبی- یاد دارم که چشم نخت گفتند دین خود را بازادی و مشروطیت پادشاه محبوب و ملت ایران ادا کردم و درین فداکاری موجب سربلندی خانواده و همکاران خود میباشد و خطاب با آقای ساعد گفتند اکنون میتوانی در مقابل ملت ایران بخطاها و اشتباهات خود اعتراف کنی و جایگاه خود را با شرافت تمام ترک نمایی دو قسمت دیگر از استیضاح خود را نیز با اجازه مجلس موکول میکنم .

آقای دکتر متین دلتی اظهار داشتند که آقای دکتر بقائی ضمن استیضاح خود اشاره نمودند که دولت ایران در سال ۱۳۱۸ خیان حمله با اتحاد جماهیر شوروی داشته است و چون در آن سال رئیس دولت بودم با اطلاع صحیحی که دارم این موضوع قویا تکذیب میکنم و شهادت میدهم که اعلیحضرت فقید هم علاقه شدید ب حفظ بیطرفی ایران در زمان جنگ داشتند فقط احتیاج بمتخصصین خارجی در اجرای نقشه های عمرانی بهانه بدست بینگانگان داد و هیچگونه جنبه سیاسی نداشت و قوای ایران نیز برای حمله تجهیز نشده بود بلکه در آن سال قرارداد جدید بازرگانی نیز بین دولتین ایران و شوروی منعقد گردید و ملت ایران همیشه ب حفظ دوستی با همسایگان علاقمند و خوشبختانه در این نیت موفق بوده است .

آقای حکمت وزیر امور خارجه اظهار داشتند مذاکرات آقای دکتر بقائی و گزارشیکه حاکی از قصد حمله ایران بروسیه بوده موجب کمال تأسف است و بنام وزیر خارجه فملی و وزیر کشور در سال ۱۳۱۸ صریحا تکذیب میکنند که چنین گزارشی وجود خارجی نداشته است تاریخ ایران در این قرن نشان میدهد که کوشش ملت ایران همیشه برای حفظ استقلال و تمامیت مملکت بوده و نظر تجاوز نداشته و تصریح میکنند که رویه ایران سیاست مستقل و بیطرفی مطلق باممالک همجوار میباشد . اعلیحضرت رضا شاه فقید هم از این خط مشی منحرف نشدند لازمست آقایان نمایندگان با کمال وطن پرستی در این امر قضاوت نمایند و قطعاً مجلس نیز در این موضوع با دولت هم آواز است .

آقای دکتور زنکنه وزیر فرهنگ در پاسخ آقای دکتر بقائی راجع به عهد دانشجویان و تلگرافات دانش آموزان و محکومیت جمل کنندگان کارنامه و تغییر رئیس دبیرستان نوری بخش و موضوع سازمان جوانان شیر و خورشید و منتظر خدمت نمودن دبیران نخست متن عهدنامه را قرائت کردند گفتند همروزه دیده میشود که در کلاسهای دانشکده مرده باد زنده باد میگویند در دانشگاه مبارزه سیاسی میکنند و اگر امرونی بعمل بیاید در روزنامه ها فحاشی مینویسند و چون دانشجویان آزادند که از طریق قانونی نظر سیاسی خود را اجرا کنند دستورا کید داده شد در معیاد دانشگاه در سیاست دخالت نکنند سپس

بخشنامه دیگری را قرائت نموده گفتند که افراد ایرانی باید متدین و وطن پرست و شاهدوست تربیت شوند و گفتار بزرگان را شمار خود قرار دهند و بدانند .

حقا که باغوبت دوزخ برابر است رفتن به پای مردی بیگانه در بهشت همچون آقای وزیر فرهنگ در باب متهمین دبیرستان بهلوی و دبیرستان نوری بخش و انتظار خدمت بعضی از دبیران توضیحاتی دادند و نسبت بسازمان جوانان شیر و خورشید گفتند این تشکیلات در همه جای دنیا است و مرام آنها تقویت حس شفقت در کودکان و جوانان است و مرام جمعیت را قرائت نمودند و راجع بسازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی نیز با اشاره باهالی جزیره قشم و طبیعتی که بواسیل لازم بآن جزیره اعزام شده است شرحی بیان داشتند و در موضوع اخذ پنجاه تومان از داوطلبان امتحان نهائی گفتند بر حسب تصویب شورای عالی فرهنگ و مربوط باشخاص متفرقه است که تحصیلات مرتب نکرده اند آقای دکتر اقبال وزیر کشور گفتند در قبال اظهارات آقای دکتر بقائی عراض مفصلی دارند که سه ساعت مجال میخوانند آقای دکتر شفق گفتند دولت باید خلاصه صحبت کند وقت مجلس نیز اکنون مناسب نیست و گفته شد بقیه مطالب ب جلسه آینده موکول شود .

ساعت هشت و نیم بعد از ظهر جلسه خاتمه یافت و بصبح روز یکشنبه محول گردید و دستور جواب دولت مقرر شد .

یک ساعت و پنجاه دقیقه بظهر روز یکشنبه چهارم اردی بهشت اجلاس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید .

غائبین روز یکشنبه ۴ اردی بهشت ۲۸

غائبین با اجازه - آقایان : حسن اکبر ، اورنگ ، آقاخان بختیار ، اقبال ، عبدالرحمن فرامرزی تقی زاده ، عباس اسکندری .

غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی ، اردشیر شادلو ، معتمد دماوندی ، دکتر معظمی ، محمد تقی بهار ، گلبادی ، شریف زاده ، خسرو قشقایی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : بیات مهدی ارباب ، دکتر اعتبار ، عزیز زنگنه ، تولیت ذوالفقاری ، مسعود تابتی ، اسلامی ، شهاب خسروانی ، دکتر مصباح زاده ، قیرمان ، خوشنوبر ، اسدی ، هراتی ، صاحب دیروانی ، بانامانقلیج .

آقای دکتر بقائی راجع باستیضاح خودشان که هنوز تمام نشده است اخطار نظامنامه می داشتند .

آقای عباسی گفتند راجع بمطالبی که در رادیوها و جراید بیگانه انتشار میدهند توضیحی دارند که باید برض مجلس برساند سپس شرحی از وطن پرستی و شاهنشاهی ا کرد و مقاومت در مقابل حکومت پیشه ور و ایجاد حکومت خود بخاطر ایران نموده گفتند ملت کرد تحت تاثیر اغوای خائنین واقع نشد و باتفاق نیروی دولتی در انجام وظایف وطن پرستانه خود و قمع و قمع ماجرا جریان فدا کاری نمودند و دنیا باید بداند که کردها ایرانی الاصل و وطن پرست هستند و کلیه اظهارات رادیوهای بیگانه را تکذیب میکنند در خاتمه شرحی نیز از خدمات آقای سپید رزم آراء در کردستان و تقیب بازر اینها بیان داشتند .

آقای حائری زاده در تعقیب بیانات خود گفتند رئیس جامعه لیسانسینهای دانشسرای عالی در قبال اظهارات آقای دکتر اقبال شرحی بمجلس شورای ملی عرض کردند که قرائت میشود و سپس قسمتی از آنرا قرائت نمودند کاین جامعه در سال ۱۳۱۱ تشکیل شده و موقع تأسیس آن حزب توده وجود نداشته و مشارالیه در سال ۲۶ بریاست این جامعه انتخاب شده و در آن موقع حزب توده نمیتوانست در انتخاب ایشان مداخله نمونود داشته باشد و جامعه لیسانسینها آت زاده حزب توده نبوده است .

آقای حائری زاده هم باعطف بمذاکرات جلسه پیش و عقاید مردم بقائیس قانون اساسی و نظارت عامه اعلام و وضع تصویب قوانین گفتند باید در قانون اساسی حداقل رعایت و حداقل مالکیت معلوم باشد و این امرین بحدود برقرار باشد و اظهارات آقای علی وزیر مشاور مواد ۸۲ و ۸۳ قانون جزای عمومی را قرائت کردند و بتقاضای آقای امیر تیمور ماده ۸۲ را

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

هر گاه يك نماینده بوظیف خود عمل کند نباید مورد اعتراض دولت واقع شود دولت فقط باید جواب استیضاح را بدهد سپس برویه مجلس نسبت باستیضاح اعتراض نموده گفتند مطابق اصول پارلمانی دنیا نیست و علت طول جلسات استیضاح است که استیضاح کننده میخورد بجوابهای معدولی دولت ضمن اعتراضات خود اشاره کند و موجب تسبیح وقت میشود همچنین باناشاء استیضاح از وزیر جنگ و تبیل آن استیضاح از دولت و پرسشهایی که قبل از آذر ۲۷ ازدولت شده و موضوع مذاکره وزیر خارجه ایران در لندن و قرائت پاسخ آقای نخست وزیر نسبت باینه موضوع گفتند این بود پاسخ آن روز دولت و اینست عمایات امروز و جریان مجلس مؤسسان و نیز استیضاح خودشان بانظاق آقایان مکی و آزاد اشاره نموده و مواد آن را قرائت کرده گفتند استیضاح را بانظارت عملیات دولت مسترد داشته اند و چنین خلاف آن

مشاهده شد مجبور شدند دو موضوع را دوباره استیضاح کنند و بعد استقبال آقای ساعد از قبول استیضاح موجب آن شد که در کلیه مسائل داخلی از دولت استیضاح نمایند و در بنامه نخست به تغییر اصول قانون اساسی اشاره و اصل دوم متمم قانون اساسی را مربوط بعلامه طراز اول قرائت کرده گفتند جمعی معتقدند اصل دیگری در تأیید این اصل باید بقانون اساسی اضافه شود

بسیار دقیقه بعد از ظهر مجلس بتنفس خانم یافت و بروز سه شنبه موکول گردید

یکساعت و نیم بظهر روز سه شنبه ششم اردی بهشت مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید .

غائبین روز سه شنبه ششم اردی بهشت ۲۸

غائبین با اجازه - آقایان : حسن اکبر ، اورنگ ، آقا خان بختیار ، صادق ، تقی زاده ، نیک پور ، محمود محمود ، عباس اسکندری ، حاج امین ، دکتر متین دلتی .

غائبین بی اجازه - آقایان : مهندس رضوی اردشیر شادلو ، معتمد دماوندی ، دکتر معظمی ، محمد تقی بهار ، منوچهر گلبادی ، شریف زاده ، خسرو قشقایی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : بیات مهدی ارباب ، دکتر اعتبار ، عزیز زنگنه ، تولیت ذوالفقاری ، مسعود تابتی ، اسلامی ، شهاب خسروانی ، دکتر مصباح زاده ، قیرمان ، خوشنوبر ، اسدی ، هراتی ، صاحب دیروانی ، بانامانقلیج .

آقای دکتر بقائی راجع باستیضاح خودشان که هنوز تمام نشده است اخطار نظامنامه می داشتند .

آقای عباسی گفتند راجع بمطالبی که در رادیوها و جراید بیگانه انتشار میدهند توضیحی دارند که باید برض مجلس برساند سپس شرحی از وطن پرستی و شاهنشاهی ا کرد و مقاومت در مقابل حکومت پیشه ور و ایجاد حکومت خود بخاطر ایران نموده گفتند ملت کرد تحت تاثیر اغوای خائنین واقع نشد و باتفاق نیروی دولتی در انجام وظایف وطن پرستانه خود و قمع و قمع ماجرا جریان فدا کاری نمودند و دنیا باید بداند که کردها ایرانی الاصل و وطن پرست هستند و کلیه اظهارات رادیوهای بیگانه را تکذیب میکنند در خاتمه شرحی نیز از خدمات آقای سپید رزم آراء در کردستان و تقیب بازر اینها بیان داشتند .

آقای حائری زاده در تعقیب بیانات خود گفتند رئیس جامعه لیسانسینهای دانشسرای عالی در قبال اظهارات آقای دکتر اقبال شرحی بمجلس شورای ملی عرض کردند که قرائت میشود و سپس قسمتی از آنرا قرائت نمودند کاین جامعه در سال ۱۳۱۱ تشکیل شده و موقع تأسیس آن حزب توده وجود نداشته و مشارالیه در سال ۲۶ بریاست این جامعه انتخاب شده و در آن موقع حزب توده نمیتوانست در انتخاب ایشان مداخله نمونود داشته باشد و جامعه لیسانسینها آت زاده حزب توده نبوده است .

آقای حائری زاده هم باعطف بمذاکرات جلسه پیش و عقاید مردم بقائیس قانون اساسی و نظارت عامه اعلام و وضع تصویب قوانین گفتند باید در قانون اساسی حداقل رعایت و حداقل مالکیت معلوم باشد و این امرین بحدود برقرار باشد و اظهارات آقای علی وزیر مشاور مواد ۸۲ و ۸۳ قانون جزای عمومی را قرائت کردند و بتقاضای آقای امیر تیمور ماده ۸۲ را

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

هر گاه يك نماینده بوظیف خود عمل کند نباید مورد اعتراض دولت واقع شود دولت فقط باید جواب استیضاح را بدهد سپس برویه مجلس نسبت باستیضاح اعتراض نموده گفتند مطابق اصول پارلمانی دنیا نیست و علت طول جلسات استیضاح است که استیضاح کننده میخورد بجوابهای معدولی دولت ضمن اعتراضات خود اشاره کند و موجب تسبیح وقت میشود همچنین باناشاء استیضاح از وزیر جنگ و تبیل آن استیضاح از دولت و پرسشهایی که قبل از آذر ۲۷ ازدولت شده و موضوع مذاکره وزیر خارجه ایران در لندن و قرائت پاسخ آقای نخست وزیر نسبت باینه موضوع گفتند این بود پاسخ آن روز دولت و اینست عمایات امروز و جریان مجلس مؤسسان و نیز استیضاح خودشان بانظاق آقایان مکی و آزاد اشاره نموده و مواد آن را قرائت کرده گفتند استیضاح را بانظارت عملیات دولت مسترد داشته اند و چنین خلاف آن

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

هر گاه يك نماینده بوظیف خود عمل کند نباید مورد اعتراض دولت واقع شود دولت فقط باید جواب استیضاح را بدهد سپس برویه مجلس نسبت باستیضاح اعتراض نموده گفتند مطابق اصول پارلمانی دنیا نیست و علت طول جلسات استیضاح است که استیضاح کننده میخورد بجوابهای معدولی دولت ضمن اعتراضات خود اشاره کند و موجب تسبیح وقت میشود همچنین باناشاء استیضاح از وزیر جنگ و تبیل آن استیضاح از دولت و پرسشهایی که قبل از آذر ۲۷ ازدولت شده و موضوع مذاکره وزیر خارجه ایران در لندن و قرائت پاسخ آقای نخست وزیر نسبت باینه موضوع گفتند این بود پاسخ آن روز دولت و اینست عمایات امروز و جریان مجلس مؤسسان و نیز استیضاح خودشان بانظاق آقایان مکی و آزاد اشاره نموده و مواد آن را قرائت کرده گفتند استیضاح را بانظارت عملیات دولت مسترد داشته اند و چنین خلاف آن

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

هر گاه يك نماینده بوظیف خود عمل کند نباید مورد اعتراض دولت واقع شود دولت فقط باید جواب استیضاح را بدهد سپس برویه مجلس نسبت باستیضاح اعتراض نموده گفتند مطابق اصول پارلمانی دنیا نیست و علت طول جلسات استیضاح است که استیضاح کننده میخورد بجوابهای معدولی دولت ضمن اعتراضات خود اشاره کند و موجب تسبیح وقت میشود همچنین باناشاء استیضاح از وزیر جنگ و تبیل آن استیضاح از دولت و پرسشهایی که قبل از آذر ۲۷ ازدولت شده و موضوع مذاکره وزیر خارجه ایران در لندن و قرائت پاسخ آقای نخست وزیر نسبت باینه موضوع گفتند این بود پاسخ آن روز دولت و اینست عمایات امروز و جریان مجلس مؤسسان و نیز استیضاح خودشان بانظاق آقایان مکی و آزاد اشاره نموده و مواد آن را قرائت کرده گفتند استیضاح را بانظارت عملیات دولت مسترد داشته اند و چنین خلاف آن

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

هر گاه يك نماینده بوظیف خود عمل کند نباید مورد اعتراض دولت واقع شود دولت فقط باید جواب استیضاح را بدهد سپس برویه مجلس نسبت باستیضاح اعتراض نموده گفتند مطابق اصول پارلمانی دنیا نیست و علت طول جلسات استیضاح است که استیضاح کننده میخورد بجوابهای معدولی دولت ضمن اعتراضات خود اشاره کند و موجب تسبیح وقت میشود همچنین باناشاء استیضاح از وزیر جنگ و تبیل آن استیضاح از دولت و پرسشهایی که قبل از آذر ۲۷ ازدولت شده و موضوع مذاکره وزیر خارجه ایران در لندن و قرائت پاسخ آقای نخست وزیر نسبت باینه موضوع گفتند این بود پاسخ آن روز دولت و اینست عمایات امروز و جریان مجلس مؤسسان و نیز استیضاح خودشان بانظاق آقایان مکی و آزاد اشاره نموده و مواد آن را قرائت کرده گفتند استیضاح را بانظارت عملیات دولت مسترد داشته اند و چنین خلاف آن

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

هر گاه يك نماینده بوظیف خود عمل کند نباید مورد اعتراض دولت واقع شود دولت فقط باید جواب استیضاح را بدهد سپس برویه مجلس نسبت باستیضاح اعتراض نموده گفتند مطابق اصول پارلمانی دنیا نیست و علت طول جلسات استیضاح است که استیضاح کننده میخورد بجوابهای معدولی دولت ضمن اعتراضات خود اشاره کند و موجب تسبیح وقت میشود همچنین باناشاء استیضاح از وزیر جنگ و تبیل آن استیضاح از دولت و پرسشهایی که قبل از آذر ۲۷ ازدولت شده و موضوع مذاکره وزیر خارجه ایران در لندن و قرائت پاسخ آقای نخست وزیر نسبت باینه موضوع گفتند این بود پاسخ آن روز دولت و اینست عمایات امروز و جریان مجلس مؤسسان و نیز استیضاح خودشان بانظاق آقایان مکی و آزاد اشاره نموده و مواد آن را قرائت کرده گفتند استیضاح را بانظارت عملیات دولت مسترد داشته اند و چنین خلاف آن

وظیفه شناسی من است و بعد در موضوع برهم زدن وزارت فرهنگ گفتند بکده معترضان فرهنگ مملکت را اشغال کرده بودند اقدامات من برای اخراج آنها از فرهنگ بود و گزارشی که در بنامه راجع بتزلزل سطح فرهنگ نسبت به بیست سال پیش با آقای قوام السلطنه داده بودم قرائت نموده گفتند بکسانی که در جامعه علیه من با تصد اعصاب داشتند گفتم ترجیح میدهم که تمام مدارس بسته شود و ترویج مرام توده نمی نکنند من سرباز راه خدمت بوطن هستم و جای خود را خالی نمیکنم و از طریق خدمتگذاری منحرف نمیشوم و گزارش مربوط بانقتال معلمین را قرائت نمودند همچنین در موضوع عدم مداخله دانشجویان در امور سیاسی بخشنامهائی را قرائت کردند و از وضع نامناسب دانشگاه بر اثر اهلان متصدیان شکایت نمودند که شاگردها ب فعالیت های حزبی براسات وجه میبرند و اختند و در بنامه تصمیم شورای دانشگاه راقرائت نمودند سپس گزارش مربوط بمبامالی قربانی و جعل گواهی نام را قرائت نموده گفتند هتتم تصدیق قلابی متوسله داده شده بود و نیز گزارش دیگری از سمنان و گزارشی از خوی راجع ب فعالیت افراد حزب توده قرائت کرده بوضع تشکیلات و اقدامات توده نمی های پرداخته گفتند نخست کارگران را آلت قرار دادند و چون نتیجه نگرفتند بمعیط فرهنگ پرداختند و بعد با قرائت گزارشی از مداخلات حزب توده در کلیه امور و شرحی از ناصر فخر آرائی و دستیاران او و تهیه وسائل ایجاد انقلاب خونین در سراسر کشور اظهار نمودند نتیجه این تشکیلات و فعالیتها واقعه پانزدهم بهمن و فرار سران حزب توده منتهی گردید سپس در توضیح علل مخالفتهای آقای دکتر بقائی به تغییر رئیس اوقاف و عدم قبول نظریه آقای دکتر بقائی در انتخاب استاندار کرمان اشاره کرده گفتند آقای دکتر بقائی چنانکه گفتند خوش حساب هم نیستند و در بنامه چند گزارش مربوط بموقوفه منسره را در کرمان و مراجعه اداره اوقاف و وزارت فرهنگ به آقای دکتر بقائی که در سال ۲۲۰ تاکنون مقررات اوقافی را رعایت نکرده و در تنظیم دخل و خرج موقوفه بانظرات اوقاف عمل نکرده اند قرائت نموده گفتند شما که برجال خدمتگزار مملکت حمله و اعتراض میکنید نخست خود را اصلاح کنید آنرا خود را اصلاح خوانند کرد .

همی بشود فکر میکنم باینکه يك قنونی از بابت همین صورت جلسه هم يك تسهیلاتی فراهم شده است و میخواستم استدعا کنم که در دستور مجلس گذاشته شود زیرا دوسه قانون در مجلس هست و همه آقایان معتقدند که باید بنزدیکترین فرصت از مجلس بگذرد که ام آن قانون تشکیل مجلس سنا است فکر میکنم هیچ کدام از نمایندگان نباشند که راجع بجلو افتادن و تصویب قانون سنا از مجلس شورای ملی تردید داشته باشند (صحیح است) از این جهت بنده تقاضایم این است که در حال حاضر بهر کیفیتی است قسمی بشود که این قوانین جلو بیاید و تکلیف کار معلوم بشود و در هر حال استدعایم این است که در دستور امروز قرار نگیرد.

حاذقی - پیشنهادی بایفید دوفوریت راجع بهین موضوع تقدیم کرده ایم.

نایب رئیس - سیزده جلسه است که صورت جلسه خوانده نشده از نقطه نظر اینکه استیضاح ادامه داشت و جلسات پشت سر هم بود و البته تصدیق هم میفرمائید که بر طبق آیین نامه صورت جلسات در خود مجلس باید خوانده بشود و تصویب بشود آقای دکتر بقائی در صورت جلسه فرمایشی دارید ؟

دکتر بقائی - چون دوسه چیز کوچک بود یکی در صورت جلسه قرائت فرمودند که هفت و بیست دقیقه تنفس داده شد و هفت و ربع مجدداً تشکیل شد در صورتی که هفتونیم باید باشد یکی دیگر اینکه از فرمایشات جناب آقای وزیر فرهنگ که راجع بسازمان خوانده شد يك جمله افتاده بود که در اینجا آید قید شود که ایشان فرمودند که اداره ای بنام اداره سازمان وجود ندارد این باید قید بشود و خوانده بشود و يك موضوع دیگر هم در آن جمله ای که جناب آقای سردار فاخر ریاست مجلس را عهده دار بودند در موقعی که صحبت از دیکتاتوری شد ایشان فرمودند که من خودم جلوی دیکتاتوری را هم خواهم گرفت و يك جمله دیگری را هم فرمودند خیلی اهمیت دارد و آنهم این است که ایشان فرمودند «معلوم نیست منم اعتراضی نکرده باشم» این را هم تقاضا میکنم در صورت جلسه قید شود.

دهقان - ایشان همچو چیزی فرمودند.

نایب رئیس - آقای ملک مدنی فرمایشی دارید ؟

ملک مدنی - برای اینکه بین دو نفر از رفق در مجلس مشاجره انقضی شد که آقای رحیمیان و آقای کشاورز صدر بودند بنده خواستم خواهش بکنم که آنطوریکه در خارج هم رفع سوء تفاهم از آقایان شده در صورت جلسه اظهاری نکنند برای اینکه این مذاکرات در مجلس مقتضی نیست و اگر صحبتی شده که در صورت مذاکرات مجلس منعکس شده آنهم بهقیته بنده صحیح نبوده برای آنکه اگر اظهاراتی در آنروز طرفین کرده اند چیزی نبوده و در حال عصیانیت بوده و قصدی نداشتند که بهم توهین کرده باشند هم آقای رحیمیان هم آقای کشاورز صدر مورد احترام همه ما هستند (صحیح است)

نایب رئیس - آقای دکتر راغی فرمایشی دارید ؟

دکتر راغی - در جلسه گذشته که دولت را اعتماد گرفت چون یکی از منسوبین آقای سلطانی مریض بودند و بنده هم رفته بودم هر دو غیبت کردم

ولی هر دو از موافقین دولت بودیم (صحیح است) دوم اینکه مدت یکماه است که بنده میخواهم پنج دقیقه قبل از دستور صحبت کنم راجع بکارگران شرکت نفت و گمان میکنم موقش بگذرد اگر میسر است اجازه بفرمائید و سوم اینکه شوالی که بنده از وزیر امور خارجه کرده ام استدعا میکنم بفرمائید برای جواب حاضر شوند .

نایب رئیس - آقای حائری زاده .

حائری زاده - در یکی از جلسات که راجع به خرابی دستگاه دولت من اینجا صحبت کردم بدوسه موضوع برای نمونه بطور مثال اشاره کردم یکی موضوع آن شخص ازمنی بود که نباید او را محکوم باعدامش کرده باشند طبق هیچ قانونی و برندن او را برای ارباب مردم محکمه نظامی و محکوم باعدامش کردند من با آن خانواده نه خویشی دارم نه قوم و خویش هستم زیرا من روشن نبودم و از نظر غلط کاریهای دولت من مثال زدم ، یکی دیگر موضوع مسلمان شدن يك نفر زردشتی در یزد و رفتن در منزل خالصی زاده و آن رفتار را که مأمورین دولت با خالصی زاده کردند ایشراهم بطور مثال عرض کردم که جناب وزیر کشور سوتعبیر کردند اینرا که باید حمایت از اقلیت بشود در صورتیکه من در جلسه بعد موضوع زردشتی و مسلمان را توضیح دادم ایشان نبودند گوش

بدهند از اینجهت بمن حمله کردند در صورت جلسه لازم بود توضیح داده شود که رفع سوء تفاهم بشود بعد هم از ۱۰۹ راجع بفرمایشات آقای دکتر استفاده میکنم و موضوع خالصی زاده هم مثل سایر موضوعات برای مثال بود من هر موضوعی را که بجهت ساخته باشند برای مردم مثال بزنم و ممکن است که هم بطور طرف اعراضات واقع بشوم ، من پشت این تریبون که میآیم دوستی و دشمنی و مخالفت و موافقت خصوصی را هیچوقت دخالت نمیدهم و نخواهم داد (صحیح است) من اصول را رعایت میکنم و اینقدرت در صورت جلسه چون بطور اجمال بود خواستم تصریح شود و توضیح داده شود که بعد مزارع اشکال بشود و آقای وزیر کشور را مثال ایشان نتوانند سوتعبیر و تفسیر کنند .

نایب رئیس - در صورت مشروح البته هست آقای حائری زاده . آقای ضیاء ابراهیمی بفرمائید **ضیاء ابراهیمی** - من راجع بيك قسمتی از قانون دودوازدهم خواستم تذکر بدهم گمان میکنم که اشتباه شده بود در صورت مجلس چون در گزارش ۲۰ تا ۲۱ کمیسیون بودجه يك ماده ای بود که اینجا درست تصویب شد و آن این بود که اعتبارات ساختمانی و راه راجع بسال ۲۲۷ در تمام سال ۲۸ قابل پرداخت است بعد آقای ملکپور يك تبصره ای پیشنهاد کردند که اعتبارات باقیمانده از ۲۶ هم تا آخر خرداد ۲۸ قابل پرداخت است اینجا خوانده شد که ۲۶ و ۲۷ و این اشتباه است استدعا میکنم بفرمائید اصلاح کنند (صحیح است) خود ماده همان است که عرض کردم (صحیح است)

نایب رئیس - دیگر در صورت جلسات اعتراضی نیست ؟ (گفته شد خیر) صورتجلسات تصویب شد .

دهقان - بنده يك تذکری دارم .

نایب رئیس - در جلسه قبل يك انتخاباتی برای

نظار بانك شده بود راپورت آن خوانده میشود آقایان دقت بفرمائید .
(شرح زیر قرائت گردید)
ریاست محترم مجلس شورای ملی آراء انتخاب دوفنر عضو ناظر اندوخته اسکندس که در جلسه دهم اردیبهشت ۱۳۲۸ اتخاذ گردیده بعد از ختم جلسه با حضور هیئت نظار و آقای صدرزاده آراء استخراج و قرائت گردیده نتیجه آن بقراری است که عرض میشود :

عده حضار و آراء ۹۳ - آقای نرانی ۵۵ رای
آقای امامی خوئی ۴۱ رای - آقای عرب شیبانی ۳۴ رای - آقای دکتر معظمی ۲۶ رای - آقای اردلان ۵ رای - آقای تقی زاده ۴ رای و چند نفر آقایان هر يك يك رای داشتند ، در نتیجه فقط آقای نرانی دارای اکثریت بودند و نسبت بيك نفر دیگر باید تجدید رای بعمل آید .

نایب رئیس - پس علیهذا برای اینکه این عمل را تکمیل کنیم بيك نفر دیگر باید انتخاب شود بیائید برای بيك نفر دیگر رأی بگیریید .

دکتر طباطبائی - اجازه میفرمائید ؟ بنده تذکری دارم .

نایب رئیس - بفرمائید .

دکتر طباطبائی - آقای دکتر معظمی چون ناخوش هستند پیغام داده اند که ایشان داوطلب هیئت نظار بانك نیستند و معذرت میخواهند و آقایان بایشان رأی ندهند .

(اخذ آراء بعمل آمد)

نایب رئیس - خواهش میکنم از آقایان نظار زودتر آراء را استخراج بفرمائید که تکلیف آن بيك نفر دیگر ناظر بانك معلوم شود آقای وزیر راه لایحه ای دارید ؟ بفرمائید .

۴ - تقدیم بيكفقره لایحه راجع باستخدام کارمندان خارجی راه آهن از طرف آقای وزیر راه (آقای نادر آراسته) - بلی يك لایحه ای است برای تجدید کتیرات کارشناسان و مهندسان بیگانه که در راه آهن کار میکنند اینرا تقدیم میکنم البته چیز تازه ای هم نیست .

دهقان - اجازه میفرمائید تذکری دارم ؟

نایب رئیس - چه تذکری دارید ؟ بفرمائید .

دهقان - عرض کنم **حضورتان** که آقای دکتر احد علی آبادی رئیس **امه لسانیه های** دانشسرای عالی را شش ماهه ای بوسیله بنده ریاست مجلس تقدیم کرده اند که این را تقدیم میکنم .

اردلان - بنده هم يك تذکری نظیر همین دارم آقای رئیس اجازه میفرمائید ؟

نایب رئیس - بفرمائید .

اردلان - عرض کنم جامعه شورای زنان ایران يك نامه ای توسط بنده به ریاست مجلس شورای ملی تقدیم کرده اند که اجازه میفرمائید عیناً تقدیم کنم .

نایب رئیس - راجع به ۱۰۹ است ؟

رستم گویو - بلی .

نایب رئیس - آن موقش هنوز نرسیده است
۳ - طرح ماده واحده پیشنهادی آقایان نمایندگان راجع بتشکیل مجلس سنا بقید دو فوریت وزیر کشور (آقای دکتر اقبال) بنده تقاضا میکنم لایحه سنا را مطرح بفرمائید .

نایب رئیس - در جلسه گذشته و تکیه مجلس تمام شد آقای رئیس دستور امروز آیین نامه مجلس شورای ملی قرار دادند و بعد هم گفتند لایحه سنا هم در دستور است و ۱۰۹ آقایان هم محفوظ است و میتواند در موقش خود از آن استفاده کنند ، الان چندین پیشنهاد رسیده قبلاً از آقای ملک مدنی بعداً از آقای یمن اسفندیاری که پیشنهاد کرده اند لایحه سنا مقدم باشد .

حائری زاده - من مخالفم .
دکتر بقائی - ولی ۱۰۹ که جزو دستور است و قبلاً باید گفته شود .

نایب رئیس - آن محفوظ است .

دکتر بقائی - آخر برای کی محفوظ است ؟ **نایب رئیس** - وقتیکه نمایندگان پیشنهاد میکنند يك مخالف صحبت میکنند و بعد رأی گرفته میشود ، دستور مجلس بسته بنظر نمایندگان است .

وزیر کشور - دولت تقاضا کرده که جزو دستور قرار گیرد .

حاذقی - آقای رئیس قبلاً هم پیشنهاد شده در همان جلسه که مطرح شود .

نایب رئیس - آقای حاذقی دستور با نظر مجلس است وقتی يك دستوری معین میکنند یا باید همان دستور مطرح شود و یا پیشنهاد میشود که دستور دیگر مقدم باشد پیشنهاد دهنده توضیح میدهد آنکه مخالف است مخالف نمیکند و رأی گرفته میشود (صحیح است) بسته برای مجلس است . این هم اگر رأی مجلس باشد بنده موافقت میکنم - آقای یمن اسفندیاری توضیح بدیند .

دکتر بقائی - آقای رئیس اخطار ۱۰۹ مقدم است .

یمن اسفندیاری - بنده گمان میکنم با اینکه آقای وزیر کشور این تقاضا را کرده اند بيك احتیاجی نداشته باشد که توضیحاتی عرض کنم ولی برای نظامنامه داخلی مجلس وقت و مجال زیادی هست که بعد مطرح بشود و مال مجلس سنا چون اهمیت و فوریت دارد در صورتیکه آقایان اجازه بفرمائید تصور میروم باشکده مقدم بر نظامنامه داخلی باشد . (صحیح است) و مطرح بشود شاید نتیجه ای گرفته بشود .

نایب رئیس - آقای دکتر شفق مخالفید ؟

دکتر شفق - بلی .

دکتر بقائی - بنده مخالف بودم .

دکتر شفق - توضیح زیادی ندارم از بنواین دوره تمام آقایان متوجه بوده اند که اشکال ما ناقص بوده است که در نظامنامه داخلی بود و همه ما در عمل و تجربه دیده ایم که نقص در بعضی مواد نظامنامه داخلی مجلس سبب شده است که قسمت مهم و بزرگی از اوقات مجلس تضییع شده است (صحیح است) و همین مطالبی که الان میخواهد مطرح

بشود از آنجمله قانون سنا باز . واسطه اینکه نظامنامه داخلی در مواردی مهم است ما همان گرفتاری ها را گمان میکنم خواهیم داشت و مقصود از آیین نامه داخلی مجلس این نیست که ما تمام مواد را تفصیل مطرح کنیم یکماهه واحد است پیشنهاد شده و صحبت های لازم هم بعمل آمده است و فقط متوقف بیك رایی است اجازه بفرمائید نظامنامه داخلی مطرح بشود ترتیب کار مجلس معین شود و بعد از آنکه آیین نامه تصویب شد یقین دارم لوایح دولت و طرحهای نمایندگان بتناوب در سریعترین اوقات تصویب خواهد شد و کار منظم و مرتبی انجام خواهد یافت (صحیح است) اینست که از پیشنهاد دهندگان راجع بلایحه سنا استدعا میکنم ، واقف کنند که این آیین نامه داخلی اول مطرح بشود و گمان میکنم که در ظرف امروز میشود رأی گرفت اگر آقایان باشند چون همه مان مطلع هستیم و میدانیم موضوع چیست و بعداً لایحه سنا مطرح بشود و ۱۰۹ هم بعد مطرح بشود .

دکتر بقائی - اخطار دارم .

نایب رئیس - بفرمائید اخطار مقدم است

دکتر بقائی - بطوریکه خود آقای رئیس فرمودند اخطار مقدم است و اخطار بنده مطابق ماده ۱۰۹ است که آقای رئیس اجازه فرمودند عرض کنم .

نایب رئیس - آن موقش حالا نیست و حق شما محفوظ است .

دکتر بقائی - جناب آقای رئیس میدانم دستور داده اند که در این جلسه مطرح نشود .

نایب رئیس - اجازه بفرمائید بنده هم اجازه نداده بودم شما گفتید اخطار دارم .

دکتر بقائی - آقا اخطار بنده ۱۰۹ است .

نایب رئیس - در موقعیکه ۱۰۹ صحبت شد آقام صحبت میفرمائید والا الان اینجا چند نفر مقدم هستند آقای بانساعتلیج آقای وکیل (آشتیانی زاده - بنده هم مقدم هستم) آقای حاذقی و آقایان دیگر در موقعیکه صحبت میکردید و فرمایشات شما هم تعریف نشده بود اجازه گرفته اند و اگر بنا بشود اخطارشان مقدم است .

دکتر بقائی - موضوع بنا بشود و در اینها نیست خود جنابعالی الان فرمودید اخطار مقدم است و بنده میخواهم از این اخطار استفاده کنم خودتان فرمودید و باین جهت دیگر نمیشود رأی گرفت .

نایب رئیس - بنده گفتم که اخطار تان را بفرمائید جواب بدهم . آقای دکتر شفق پیشنهاد خودتان را پس بگیرد یا رأی بگیریم ؟

دکتر شفق - خیر پس نمیگیریم .

نمایندگان - رأی رأی (زندگانه)

ملک مدنی - آقایان همیشه ملاحظه میفرمائید که بنده هیچوقت تغلف از نظر مجلس نمیکنم و این مربوط برای مجلس است که تقاضا کردم از مقام ریاست . عرض کنم در قانون اساسی پیش بینی شده است که آیین نامه مجلس سنا را باید از تصویب مجلس شورای ملی بگذرانند (صحیح است) همه آقایان

که در رأی مجلس مؤثر است .

نایب رئیس - بفرمائید .

ملک مدنی - آقایان همیشه ملاحظه میفرمائید که بنده هیچوقت تغلف از نظر مجلس نمیکنم و این مربوط برای مجلس است که تقاضا کردم از مقام ریاست . عرض کنم در قانون اساسی پیش بینی شده است که آیین نامه مجلس سنا را باید از تصویب مجلس شورای ملی بگذرانند (صحیح است) همه آقایان

آقا اجازه بفرمائید .

دکتر بقائی - بفرمائید ۱۰۹ را قرائت کنند .

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی چهار هفته است که وقت مجلس را استیضاح شما گرفته است حالاهم مجلس رأی داد اختیار از دست من و شما هر دو خارج است .

دکتر بقائی - رعایت نظامنامه را چرا نمی فرمائید ؟

نایب رئیس - رعایت خواهد شد بفرمائید .

میدانند که مجلس مؤسسان تشکیل شده است چون آیین نامه نگذاشته است در صورتیکه کمیسیون کشور هم کار خودش را کرده و خبرش را تقدیم مجلس کرده و سال پیش هم این کار شده سال گذشته وزارت کشور لایحه ای بمجلس داد راجع بآیین نامه سنا کمیسیون کشور در همان موقش خبرش را تهیه کرد و داد و يك سال است که گذشته بهقیته بنده از نقطه نظر حیثیت و شئون مجلس شورای ملی کاری که وظیفه مجلس است مجلس خودش باید انجام دهد (صحیح است) مخصوصاً در موقش که مصادف با تشکیل مجلس مؤسسان است اگر ما این کار را نکنیم مجلس مؤسسان این کار را خواهد کرد و این برخلاف مصلحت مملکت است .

نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ملک مدنی که تصویب لایحه سنا مقدم باشد آقایانی که موافقت قیام کنند (اغلب برخاستند) تصویب شد لایحه مجلس سنا مطرح است .

دکتر بقائی - جناب آقای رئیس ۱۰۹ مقدم است .

نایب رئیس - محفوظ است .

دکتر بقائی - محفوظ برای کی است ؟ ۱۰۹ مقدم است آخرین که نمیشود جناب آقای رئیس این وضع مجلس نمیشود !

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی خواهش میکنم **دکتر بقائی** - بنده نمیتوانم صرف نظر کنم شما خودتان فرمودید اخطار مقدم است .

نایب رئیس - من گفتم که شما اگر اخطاری دارید من باید اجازه بدهم و بشما وقت برسد .

دکتر بقائی - طبق نظامنامه اخطار مقدم است .

نایب رئیس - آن هائیکه اخطار کرده اند بر شما مقدم هستند .

دکتر بقائی - بسیار خوب آنها شاید نخواهند استفاده کنند بنده چه مربوط است .

نایب رئیس - اجازه شما محفوظ است .

دکتر بقائی - محفوظ برای کی است ؟ در جلسه گذشته گفتند در این جلسه مطرح میشود !

نایب رئیس - پس از لایحه سنا مطرح می شود .

دکتر بقائی - ممکن است لایحه سنا دو ماه طول بکشد این چطور مجلس است؛ خود جنابعالی فرمودید اخطار مقدم است .

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی شما باید بيك مرد قانونی باشید اکثریت مجلس رأی داد که مجلس سنا لایحه اش در دستور قرار گیرد .

دکتر بقائی - قبول دارم .

نایب رئیس - من هم بشما قول میدهم بعد از مجلس سنا اخطار کنید خواهش و استدعا دارم از آقا اجازه بفرمائید .

دکتر بقائی - بفرمائید ۱۰۹ را قرائت کنند .

نایب رئیس - آقای دکتر بقائی چهار هفته است که وقت مجلس را استیضاح شما گرفته است حالاهم مجلس رأی داد اختیار از دست من و شما هر دو خارج است .

دکتر بقائی - رعایت نظامنامه را چرا نمی فرمائید ؟

نایب رئیس - رعایت خواهد شد بفرمائید .

دکتر بقائی - اینکه وضع مجلس نمیشود آقا! (از جلسه خارج شدند.)

نایب رئیس - پیشنهادی از چند نفر از نمایندگان رسیده است که قرائت میشود . (شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی چون تاکنون انتخابات نمایندگان مجلس سنا در ایران سابقه نداشته و راجع به خصوصیات آن تجربه کافی بدست نیامده و اختیار برای انتخاب نمایندگان مزبور لایحه‌ای تنظیم شده و اطراف موضوع از هر حیث ملاحظه شده است و از طرفی ضرورت ایجاد می‌کند که آن لایحه هرچه زودتر مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گیرد و مناسب چنان است که لایحه مزبور که خیر آن از کمیسیون کشور بمجلس آمده بطور آزمایش بوقوع اجرا گذارده شود لهذا امضا کنندگان ماده واحده ذیل را پیشنهاد و تصویب آنرا بقیه دو فوریت استعفا داریم .

ماده واحده - مجلس شورای ملی لایحه انتخابات مجلس سنارا که خیر آن ضمن شماره ۵ از کمیسیون کشور بمجلس داده شده و مشتمل بر ۳۹ ماده است تصویب و بدولت اجازه میدهد آنرا بموقع اجرا گذارد .

صدر زاده . نبوی . حاذقی . عرب شبیانی . محمد علی مسعودی . موسوی . آشتیانی زاده . برزین . نورالدین امامی . ابوالحسن رضوی . دادور . کفائی و خیلی اعضای دیگر .

نایب رئیس - فوریت اول مطرح است آقای مشایخی مخالفید ؟

مشایخی - بنده در کلیات عرض دارم .

نایب رئیس - در فوریت اول کسی مخالف نیست؟ (حائری زاده - بنده مخالفم) بفرمائید .

حائری زاده - قانون اساسی ما مواد زیادی اشاره بمجلس سنا دارد ولی موادی هم طرز تشکیل وضعیتش را نوشته است حالا علت اینکه چهل و دو سه سال این را کنار گذاشته اند چه بوده و حالا یکدفعه با دو فوریت با ماده واحده بطور آزمایش باید بگذرد باید اول وارد آن قسمت بشوم بعدش به بیستم فوریت لازم دارد یا نه . اولاً این مملکت در قانون اساسی مایک مملکت اسلامی معرفی شده مملکت اسلامی معنایش این است که اصول مساواتی که در اسلام برقرار هست و صنوف ممتازه‌ای ندارد مگر آنهایی که علم و تقوی آنها بیشتر باشد گرامی تر و محترم تر هستند طرف توجه و رعایت است ، این مملکت مملکت انگلستان نیست که فامیلهائی ، مردمانی ، طبقاتی در آنجا باشد که برای خودشان مزایایی قائل شده باشند و خواسته باشند بوسیله تشکیل مجلس سنا دفاع از آن حقوقی که برای خودشان فرض میکنند بکنند . در ایران چنین طبقه ای اصلاً وجود ندارد . اسلام همه را مساوی قرار داده و حقوق ممتازه‌ای اصلاً در اسلام نیست و یکی از اشکالات دیگر که چهل و دو سه سال انجام نشده (دهقان راجع بتوزیتهش بفرمائید) من باید دلیل تأخیر تا حالا را عرض کنم تا مدلل بشود که فوریت لازم ندارد . اینکاری یکی از مسائلی بوده است که مملکت ایران با آن طرز انتخاباتی که داشت من از دولت متونم که در این قانون مجلس سنا که آورده است باسم آئین نامه تبیین شده یعنی گفته اند آن اشخاصیکه رأی خودشان را میتوانند در انجمن نظارت بپوشند آنها شرکت بکنند و بپهنند که به کی

رأی میدهند و من این درجه متونم که این نظر از طرف دولت اظهار شده است ولی مجلسی که ما این چهل سال داشتیم که بقول یکی از رفقا کمیسیون انتخابات بود مایک صنوف ممتازه‌ای که نداشتیم مگر همانهاییکه پول و علاقه و ملک و اینها داشتند و در انتخابات یا خودشان انتخاب میشدند یا کسانی که مورد علاقه آنها بود انتخاب میشدند و مفرستادن باینجا میتوان گفت که يك مجلس سناي شصت نفری نبود بلکه يك مجلس سنای ۱۲۶ نفری بود ، در ایران مجلس ملی وجود نداشت گاهی غلط انداز يك افرادی توی مجلس شورای ملی و کیل ملی بودند آن بخش جدا گانه است ...

نایب رئیس - در فوریت بفرمائید در اصل بفرمائید .

حائری زاده ... در این موقع باید دید چه علتی پیدا شده است که بعد از چهل و سه سال با این سرعت و عجله و شتاب مجلس سنا یکدفعه پیدا شده است با آن جریانی که بنده در اشتباه عرض کردم که مجلس سنا را صبر کنید و این لایحه بعد فوریت و يك ماده واحده نباید بینیم تقاضی که در اینکار هست متذکر بشوند با این فوریت گرفتار يك مشکلاتی خواهیم شد که فردا قابل جبران نیست اگر چنانچه این لایحه سنا آمده بود برای دانشگاه حقوقی قائل شده بود

نایب رئیس - آقای حائری زاده استعفا کردم در فوریتش بفرمائید يك کلیاتی هست که میتوان در خود ماده صحبت کرد باید در اطراف فوریت صحبت کنید اگر آقا بخواهید در باره استقلال دانشگاه و یا مسائل دیگر بفرمائید این فوریت نیست استعفا میکنم چون خود آقا قانونی هستید .

حائری زاده - ... پس بنده نباید استدلال بکنم باید بگویم با فوریت مخالفم و بروم .

نایب رئیس - در اطراف موضوع صحبت کنید .

حائری زاده - ... چشم این مجلس سنا که لایحه‌اش را داده اند با يك همچو فوریتی آیا در مملکت يك اثر بخصوصی ایجاد میکند و صدی يك خرابی هائی را میگرد ؟ هرچه بنده فکر میکنم يك همچو وضعیتی نیست ، چرا؟ برای اینکه آن صفات مدوحه‌ای که برای نمایندگان سنا ذکر شده در مجلس شورای ملی اکثر نمایندگان دارند و فقط يك چیز در آنجا که اثر وجودی مجلس سنا را میتوانیم فرض کنیم این است که با موافقت دولت عریضه ای بحضور اعلیحضرت همایونی عرض بکنیم و مجلس شورای ملی اگر خار سراه شد یا متعطلش کنند یا تجدید انتخاب بشود این هم خوشبختانه آخر عمر مجلس محتاج به انحلال مجلس نیست برای اینکه هر لایحه‌ای که دولت بیاورد با سلام و صلوات بر مبدارند و تصویب میکنند يك چنین مجلسی احتیاج باینکه متعطلش کنند نیست من با فوریت این عمل مخالف هستم فوریتی ندارد بدلیل اینکه ۴۳ سال لازم نبود اگر يك پنج شش ماه هم باشد که مطالعه شود کفایت نمیشود .

نایب رئیس - آقای مشایخی موافقت میکنید؟ (مشایخی - بلی) بفرمائید .

مشایخی - بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان مستحضر است در قانون اساسی در اصل ۲۷ قوی مملکت به سه شعبه تقسیم شده است قوه مقننه و قوه

قضایه و قوه اجرائیه این سه قوه در واقع از ارکان اساسی این مملکت است و بقیه بنده در صورت عدم وجود یکی از این قوا یا نقض یکی از این قوا باید بگوئیم که اساس مشروطیت محکم و استوار نیست در همان اصل ۲۷ قانون اساسی میگوید که قوه مقننه ناشی میشود از اعلیحضرت همایون شاهنشاهی مجلس شورای ملی و مجلس سنا (صحیح است) و هر يك از این سه منشأ حق انشاء قانون را دارد ولی استقرار آن موقوف است بمطابقت با موازین شرعی و تصویب مجلسین و توضیح بصره همایونی یعنی مطابق این اصل در يك حکومت دموکرات در مملکت مشروطه مادامی که مجلس سنا تشکیل نشده است باید بگوئیم که یکی از ارکان اساسی قانون اساسی ما مرحله اجرا در نیامده است (صحیح است) راجع بوجود مجلس سنا بین علماء علم اجتماع نظریات مختلفی هست .

نایب رئیس - آقای مشایخی راجع بفوریت بفرمائید .

مشایخی - ... راجع بفوریت است . دسته ای از علماء مخالف هستند و اینطور اظهار عقیده میکنند و آقای حائری زاده هم در نطق خود تذکر دادند ، اینها میگویند که وجود مجلس سنا مانع از آن میشود که نمایندگان توده های مردم و افراد ملت بتوانند آزادانه افکار و عقاید خودشان را بیان کنند زیرا نمایندگان مجلس سنا از طبقه اعیان و اشراف هستند و يك سدی ایجاد میکنند و نمیگذارند افکار توده های مردم بمرحله اجرا در آید . در مقابل این عقیده موافقین اینطور اظهار عقیده میکنند و میگویند در حکومت مشروطه و در کشورهای دموکرات طبقه ای هستند که از لحاظ فعالیت ، از لحاظ هوش از لحاظ معلومات یا از لحاظ ثروت جزو طبقه ممتازه آن مملکت محسوب میشوند و اگر ما این طبقه را در قانون انتخابات جدا نکنیم باید تصدیق بکنیم که بلكر کنر کین از طبقات آن مملکت واجد نماینده نیستند و مجلس سنا تشکیل میشود از نمایندگان این طبقه و چون در مجلس عوام مردم بهمجنس و همزبغ خودشان رأی میدهند بنا اعلیحضرت این طبقه دارای نماینده نخواهند بود پس بهتر است که این طبقه هم دارای نماینده باشند و این دسته از علماء اظهار عقیده میکنند که بنا بر این وجود مجلس سنا در حکومت مشروطه ضروری است و بعضی از علماء اقتصاد هم در این موضوع نظریاتی دارند ... (همه هم نمایندگان)

مکی - آقای رئیس اینها راجع بفوریت است ؟

دکتر بقائی - زنک ها فقط برای آقای حائری زاده بود (زنک رئیس)

نایب رئیس - آقای مشایخی راجع بفوریت بفرمائید .

مشایخی - در فوریت است یکی از علماء علم اجتماع میگوید مجلس سنا بمنزله هوش و تدبیر و عقل مملکت است و مجلس شورای ملی نماینده افکار و آرزوها و تمایلات مردم (صحیح است) و این هر دو لازم و ملزوم همدیگر هستند و بایستی این دو مجلس باشند تا قوانین متضمن رفاه و سعادت جامعه باشد (صحیح است) عقیده بنده اینست که اصولاً در مملکت ما اتخاذ روش مشروطیت (مکی - بفرمائید ما دو مجلس سنا باید داشته باشیم یا یکی؟) در

مملکت ما اتخاذ روش مشروطیت برای احتراز از استبداد و خود سری و دیکتاتوری بوده و من یقین دارم که با داشتن دو مجلس از خود سری و دیکتاتوری دیگری که ممکن است - یا ناآشنا ایجاد بشود جلوگیری خواهد شد و من معتقدم که چون ممکن است خدای نکرده یک وقتی يك مجلس ایجاد بکنود دیکتاتوری بکند که مخالف مصلحت جامعه باشد لازم است که يك مجلس دیگری باشد که از دیکتاتوری بتواند جلوگیری بکند ...

مکی - آقای رئیس فقط حرفهای آقای حائری زاده خارج از موضوع بود ؟ اینها راجع بفوریت است ؟

مشایخی - ... باین لحاظ در مشروطیت و نبود مجلس سنارا هم تجویز کرده اند و در اصول قانون اساسی ایران هم تصریح شده است که مجلس سنا باید تشکیل بشود و این سه قوه لازم و ملزوم همدیگرند و این ۴۳ سال هم که تشکیل نشده من فکر میکنم که کوتاهی شده و بهمین جهت معتقدم که بایستی هرچه زودتر لایحه آن بتصویب برسد و بزودی بمرحله اجرا در آید .

نایب رئیس - رأی میگیریم بفوریت اول این لایحه آقایان موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد فوریت دوم مطرح است .

دکتر بقائی - بنده مخالفم .

نایب رئیس - آقای رحیمیان مخالفید ؟

رحیمیان - بنده در ماده واحده عرضی دارم .

دکتر بقائی - بنده قبلاً مخالفت کردم .

نایب رئیس - آقای امیر تیمور مخالفید (امیر تیمور - بلی مخالفم) بفرمائید

امیر تیمور - بنده پیشنهاد نماینده محترم آقای ملک مدنی از اینکه لایحه سنا جزو دستور قرار بگیرد رأی دادم و کمال موافقت را هم دارم که مجلس شورای ملی حالا که بر حسب ضرورت با مصلحت میناید توجهی در این باب معطوف بدارد لایحه سنا را مطرح بکند اما لایحه آئین نامه مجلس سنا را طی یکماده واحده کنار اندن بقیه بنده

مصلحت نیست و شان قانونگذاری از مجلس شورای ملی کسر میشود (صحیح است) بنده خودم خبر کمیسیون کشور را راجع بآئین نامه سنا قبلاً مطالعه نکردم و فقط امید وار بودم موقی که در مجلس شورای ملی مطرح میشود فی المجلس مطالعه خواهم کرد و نظریاتی که باشد بتوانم در مجلس اظهار بکنم حالا با يك ماده واحده اگر این قانون تصویب بشود اصلاً راه مطالعه و راه اظهار نظر را بلكی مجلس شورای ملی مسدود میکند و این بر خلاف مصلحت است و انگهی این وضع قانونگذاری نیست شما يك قسمی دارید بر مبدارید که بی سابقه بوده است و در آتیه هم يك کار بسیار خطرناکی است که مهمترین قوانین مملکتی را که شامل چهل پنجاه ماده است که هر يك یکی از موادش در شئون کشور تأثیر بسزائی دارد طی يك ماده واحده میکندرانید بدون اینکه آقایان بفهمند و مطالعه کرده باشند باید رأی بدهند و این بر خلاف اصول است .

نایب رئیس - آقای امیر تیمور فرمایشی که میفرمائید بیش از ۷۰ نفر از نمایندگان این پیشنهاد را کرده اند پس اکثریت مایل باینکار است

امیر تیمور - صد نفر هم که امضا کنند خلاف است .

دکتر بقائی - آقای امیر تیمور دستور داده شده که تصویب بشود .

نایب رئیس - دستور قانون اساسی است .

دکتر بقائی - آقای رئیس اختصار ۱۰۹ کردم شما اجازه ندادید بنام شما ثبت خواهد شد .

حاذقی - يك نامه سرگشاده ای هم بنام شما صادر خواهد شد .

دکتر بقائی - البته که صادر خواهد شد جناب حاج آقا (خنده نمایندگان) چرا میخندید ؟ این که وضع نمیشود وقتی من میگویم حاج آقا همه میخندند .

نایب رئیس - آقای دکتر فلسفی موافقت ؟ (دکتر فلسفی - بلی) بفرمائید .

دکتر فلسفی - دولتی که قبلاً ۹۰ رأی اعتماد گرفته است لایحه ای تقدیم مجلس کرده است برای

مجلس سنا و بنا بر این تشخیص ضرورت این موضوع با خود دولت است و تصویب بمجلس ، این جواب آقای حائری زاده است که عرض میکنم اگر تا امروز ضروری نبوده است امروز ضروری است و البته ضرورت را هم دولتی تشخیص داده است که ۹۰ رأی اعتماد گرفت و این مطلب هم در حدود قانون اساسی است و اما چیزی که بحث باید بشود مسئله فوریت است و بقیه بنده بهترین بیان را در مورد فوریت این لایحه آقای ملک مدنی کردند . در مجلس مؤسسان این قانون با این لایحه خواهد گذشت . یعنی مورد بحث قرار خواهد گرفت در صورتیکه در شان مجلس شورای ملی است که این لایحه را تصویب کند (صحیح است) و بقیه بنده دلیل فوریتش همان مطلبی بوده که آقای ملک مدنی فرمودند (صحیح است - احسن است)

نایب رئیس - بفرمائید آقایان بیاینده اعلام رأی شده است .

سزاوار - اجازه بدهید توضیح بدهم .

نایب رئیس - برخلاف نظامنامه است

سزاوار - بنده مخبر کمیسیون هستم میتوانم توضیح بدهم عرض کنم که این لایحه برحله رأی رسیده است و اگر اجازه میفرمائید جلسه فردا (صحیح است) سه ساعت و نیم بظهر (نبوی - الان آقای مسعود ثابتی تشریف میآورند اکثریت میشود) آقای حائری زاده تشریف نبرید از اکثریت می افتد

حائری زاده - جنم .

یمین اسفندیاری - از آقای حائری زاده چنین انتظاری نمیرفت که بگویند جنم ، مجلس که مال فرد نیست مجلس مال مملکت است (صحیح است)

نایب رئیس - با وجود اینکه خودشان هم چند دوره نماینده مجلس بوده اند .

حاذقی - دیکتاتوری اقلیت همین است .

موقع و دستور جلسه آینده - ختم جلسه

نایب رئیس - چنانکه عرض کردم فوریت دوم برحله اعلام رأی رسیده است جلسه فردا ساعت سه و نیم قبل از ظهر ، دستور لایحه مجلس سنا (مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امیر حسین ایلخان

قوانین

شماره ۲۸۳۱۸

شماره ۲۸۰۳
وزارت دارائی

فرمان همایونی بانضمام قانون برقراری مستمری درباره ورثه مرحوم ذوالفقون و مرحوم جلیلی و مرحوم رشیدی که در جلسه بیست و هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و بیست و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است ذیلا ابلاغ میگردد.

با تأییدات خداوند متعال ما

پهلوی شاهنشاهی ایران

محل صحنه مبارک

نظر باصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی مقرر میداریم:

ماده اول — قانون اجازه برقراری مستمری درباره ورثه مرحوم ذوالفقون و مرحوم جلیلی و مرحوم رشیدی که در جلسه بیست و هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و بیست و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و منضم باین دستخط است بوقع اجرا گذاشته شود.

ماده دوم — هیئت دولت مأمور اجرای این قانون میگردد.

بتاریخ هشتم خرداد ماه ۱۳۲۸
قانون اجازه برقراری مستمری درباره ورثه مرحوم ذوالفقون و مرحوم جلیلی و مرحوم رشیدی

ماده واحده — بوزارت دارائی اجازه داده میشود از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۲۷ ماهیانه مبلغ دوهزار ریال درباره ورثه مرحوم ذوالفقون و دوهزار ریال درباره ورثه مرحوم عبدالله جلیلی و دو هزار ریال درباره ورثه مرحوم ابراهیم رشیدی مستمری برقرار نموده و بارهای قانون موظفین بآنها پرداخت نماید.

تبصره — سایر شرایط را وزارت فرهنگ تعیین و از قیمی که انتخاب خواهد شد تمهید خواهد گرفت که مستمری مزبور بصرف هزینه تحصیل و لوازم زندگانی اطفال و عیال و سایر ورثه قانونی برسد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و بیست و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است.

رئیس مجلس شورای ملی **رضا حکمت**
اصل فرمان همایونی و قانون در دفتر نخست وزیر است.
م ۱۳۸۹
نخست وزیر

اختصاصات و احکام

شماره ۲۸-۳-۸

شماره ۱۹۳۲-۴۲۰۸

در وزارت کشور

آقای محمد علی خواجه نوری متصدی بازرسی شهرداری اهواز از تاریخ اول خردادماه ۲۸ سمت بخشدار ابهر منتقل شدند.

وزیر کشور

شماره ۳۸-۳-۱۶

شماره ۲۰۰۱۳-۴۹۳۰

آقای محمد باقر سلطانی بخشدار کمیشان از تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۲۸ سمت بخشدار بندر شاه منتقل شدند.

وزیر کشور

شماره ۲۸-۳-۱۶

شماره ۲۰۰۰۳-۴۹۴۱

آقای کاظم ملکوتی بخشدار دودانگه از تاریخ اول اردیبهشت ۲۸ سمت بخشدار نور منتقل شدند.

وزیر کشور